

**REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO
ZDRAVOTNÍCTVA
SO SÍDLOM V Čadci
Palárikova 1156, 022 01**

ODPOČET
plnenia Programov a projektov
RÚVZ so sídlom v Čadci
za rok 2022

Predkladá: Mgr. RNDr. Xénia Lukáčová, MPH, MHA
regionálna hygienička

V Čadci dňa, 16. 03. 2023

1. HYGIENA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP V.)

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko
RÚVZ so sídlom v Čadci, OHŽPaZ

Pitná voda: do zberu údajov a dozornej činnosti bolo zaradených pre rok 2022 celkovo 21 vodovodov, v okrese Čadca 9 vodovodov, v okrese Kysucké Nové Mesto 11 vodovodov a 1 SKV Nová Bystrica - Čadca - Žilina. V zmysle platnej legislatívy a odborného usmernenia ÚVZ SR sa vykonáva odber vzoriek vody pre pitné účely v rozsahu preverovacieho a kontrolného monitoringu, laboratórne spracovanie vzoriek centrálnie spracováva RÚVZ so sídlom v Žiline. Za uplynulé obdobie bolo terénnym oddelením odobratých celkovo 95 vzoriek pitnej vody z vodovodov hromadného zásobovania pre laboratórne stanovenie v rozsahu minimálnej analýzy - za okres Čadca 65, v okrese Kysucké Nové Mesto 30 a v rozsahu úplnej analýzy za okres Čadca 3 a v okrese Kysucké Nové Mesto 3. Teda celkový počet odobratých vzoriek v rámci monitoringu kvality pitnej vody bol 101 a pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo odobratých 8 vzoriek pitnej vody z vodovodov verejného zásobovania Čadca, Radôstka a Kysucký Lieskovec. Počas uplynulého obdobia nebola zaznamenaná epidémia vodou prenosných ochorení a nebolo potrebné udeliť výnimky v zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou.

V sledovanom období bol zaznamenaný nesúlad s platnou legislatívou v obci Klokočov a Radôstka v mikrobiologických ukazovateľoch. Prevádzkovateľ vodovodu v obci Klokočov okamžite reagoval na vzniknutú situáciu, vykonal nápravu, zabezpečil na nevyhnutný čas náhradné zásobovanie a realizoval laboratórnu analýzu vzorky pitnej vody, ktorá preukázala súlad s platnou legislatívou. Prevádzkovateľ vodovodu Radôstka – Krasotín kontrolnému orgánu nepredložil prevádzkovú kontrolu kvality dodávanej vody do verejného vodovodu a pri výkone štátneho zdravotného dozoru bola zistená mikrobiologická závadnosť pitnej vody. Orgán na ochranu zdravia miestne príslušný zahájil správne konanie voči prevádzkovateľovi vodovodu. Následne zo strany prevádzkovateľa došlo k realizácii opatrení vedúcich ku stabilizácii kvality vody (preplach vodovodného potrubia, kontinuálna dezinfekcia). Dotknutý vodovod bol rozdelený na dva menšie, ktoré zásobujú cca po 25 obyvateľov a od seba sú nezávislé. Prevádzkovateľ vodovodu zahájil jednanie s VÚVH a občanmi vo veci preradenia vodovodu z hromadného zásobovania na individuálny spôsob a odovzdanie vodovodu do správy občanom.

V zmysle podaného podnetu od občanov bol riešený podnet na nekvalitu vody v obecnom vodovode v obci Kysucký Lieskovec. Podatelia podnetu poukazovali vo svojom podaní na výskyt zákalu pitnej vody a na nečinnosť prevádzkovateľa vodovodu. Zo strany orgánu na ochranu zdravia bol vykonaný štátny zdravotný dozor, na mieste samom bolo vykonané senzorické stanovenie kvality pitnej vody a odber vzoriek vody na laboratórne vyšetrenie. Podozrenie občanov sa nepotvrdilo, kvalita vody spĺňala limity v zmysle platnej legislatívy.

Vodárenská nádrž Nová Bystrica ako najväčší zdroj pitnej vody v regióne patrí dlhodobo do štátneho zdravotného dozoru v súčinnosti s vodoochranným dozorum Okresným úradom

Žilina. V uplynulom období sa konalo tradičné podujatie s jedno rázovým vstupom občanov do OP pri príležitosti spomienkovej akcie stretnutia rodákov, ku ktorému bolo vydané zo strany RÚVZ so sídlom v Čadci stanovisko dňa 17.06.2022. Vzhľadom na epidemiologickú situáciu - šírenie ochorenia COVID-19 nebol vykonaný spoločný vodoochranný dozor v súčinnosti s Okresným úradom v Žiline, Povodím Váhu Piešťany a zástupcami Lesov SR za účelom kontroly hospodárenia v ochrannom pásme VN Nová Bystrica ako zdroja pre pitnú vodu. Za uplynulé obdobie neboli zaznamenané negatívne hlásenia od správcu vodárenskej nádrže vo veci obhospodarovania územia v chránenej oblasti.

Plánovaná akcia „Svetový deň vody“ sa v r. 2022 uskutočnila a bola propagovaná cez web stránku tunajšieho úradu a samospráv miest a obcí. Bolo vykonané tradičné stanovovanie kvality vody tzv. prúžkovou metódou dusitany a dusičnany v 73 vzorkách, ani jedna vzorka nebola pozitívna. Občanom bola poskytnutá poradenská služba, rozdane propagačné materiály ako studne miestneho zásobovania, dezinfekcia vody.

Na požiadanie občanov boli vykonané 3 odbery ako platená služba za účelom zistenia kvality vody, vhodnosti využívania vlastného vodného zdroja pre pitné účely a v rámci kolaudácii stavieb na požiadanie investora ako podklad pre rozhodovaciu činnosť orgánu na ochranu zdravia.

Kúpacie vody: v okrese Čadca a Kysucké Nové Mesto nie sú sústredené a vyhradené lokality ako rekreačné územia s možnosťou prírodných kúpalísk a ani neboli zaevidované lokality s tzv. divokým kúpaním.

Kúpacie vody s celoročnou prevádzkou - zber a spracovanie údajov a následné evidovanie je zamerané a sústredené na dodržiavanie prevádzkovej a osobnej hygieny, legislatívy a hygienických požiadaviek na Krytej plavárni v Čadci. Zariadenie Krytej plavárne v Čadci tvorí komplex pre športovú a relaxačnú činnosť s celoročnou prevádzkou. Sú tu situované a využívané sauna, fitnesscentrum, solárium. Nosnú časť tvorí športové a rekreačné plávanie. V zmysle platnej legislatívy stanoveného monitoringu kvality vôd sú vykonávané analýzy kvality bazénovej vody. Majiteľom objektu je Mesto Čadca, prevádzkovateľom Mestský podnik služieb Čadca – Podzávoz. Štátny zdravotný dozor sa vykonával v rámci monitoringu kúpacích vôd. Za uplynulé obdobie bolo odobratých celkovo 15 vzoriek vody, pričom bolo vyšetrených celkovo 195 ukazovateľov, z ktorých v 1 prípade bolo zistené prekročenie limitu medznej hodnoty v ukazovateli *Staphylococcus aureus*. Tento nesúlad s platnou legislatívou bol zaznamenaný ku koncu kúpacej sezóny 08/2022 v bazénovej vode a v steroch z prostredia v bazéne krytej plavárne. Zo strany orgánu na ochranu zdravia bol vydaný v zmysle platnej legislatívy zákona č.355/2007 Z. z. podľa § 55 zákaz činnosti na mieste a bola uplatnená náhrada nákladov. Prevádzkovateľovi zariadenia boli uložené nápravné opatrenia so stanovením termínu odstránenia nedostatkov v rámci zápisnice zo štátneho zdravotného dozoru. Kvalita bazénovej vody bola po vykonaní opatrení zopakovaná prevádzkovateľom zariadenia a aj štátnym zdravotným dozorom, pričom bol stanovený súlad s limitami kvality bazénovej vody. Prevádzkovateľ obnovil prevádzkovanie vnútorného krytého umelého bazéna v objekte Krytej plavárne v Čadci.

Kúpacie vody so sezónou prevádzkou - počas letnej turistickej sezóny, t. j. od 15.06. 2022 do 31.08.2022, bolo v prevádzke Letné kúpalisko v Čadci, ktoré je situované pri objekte Krytej plavárne v Čadci. Jedná sa o vonkajší, nekrytý bazén s recirkuláciou vody, ktorý je rozdelený na plavecké a rekreačné účely a na hru detí. Zdrojom bazénovej vody Krytej plavárne Čadca i Letného kúpaliska Čadca je voda z mestského verejného vodovodu Čadca, ktorá je

pravidelne kontrolovaná prevádzkovateľom Severoslovenskou vodárenskou spoločnosťou a. s. Žilina. Organizácia v pravidelných intervaloch poskytuje výsledky kontroly kvality pitnej vody orgánu na ochranu zdravia ako aj prevádzkovateľovi dotknutej plavárne a letného kúpaliska. Súčasným prevádzkovateľom letného kúpaliska je Mestský podnik služieb Čadca – Podzávoz. V rámci kontroly kvality vody na Letnom kúpalisku v Čadci boli vykonané 2 odbery vzoriek a 3 protokoly o kontrole kvality bazénovej vody predložil prevádzkovateľ zariadenia. Počet stanovených ukazovateľov v zmysle platnej Vyhlášky č.308/2012 Z. z. bol 63. Kvalita bazénovej vody v rámci štátneho zdravotného dozoru vykázala v 1 prípade prekročenie limitu medznej hodnoty v ukazovateli *Staphylococcus aureus* a to v 35. KT sledovaného obdobia. V ostatných ukazovateľoch odobratých vzoriek, v rámci štátneho zdravotného dozoru a predložených protokolov od prevádzkovateľa, bola kvalita bazénovej vody v súlade s platnou legislatívou. Vzhľadom na uvedené, orgán na ochranu zdravia miestne príslušný, postupoval obdobne ako pri zistenom nesúlade s platnou legislatívou v bazénovej vode Krytej plavárne v Čadci. Po vykonaných nápravných opatreniach zo strany prevádzkovateľa dotknutého zariadenia bazénová voda letného kúpaliska vykázala súlad s platnou legislatívou. Vzhľadom na skutočnosť, že bola ukončená letná kúpacia sezóna, prevádzkovateľ zariadenia v roku 2022 už neobnovil prevádzkovanie vonkajšieho bazéna. Prevádzková hygiena počas sledovaného obdobia bola na dobrej úrovni.

V roku 2022 nebolo v prevádzke zariadenie so sezónnou prevádzkou - nekrytý, neplavecký umelý bazén s recirkuláciou vody pri Hoteli Severka Zákopčie, ktorého prevádzkovateľom je MASTAB HOTELS s. r. o., Nitra.

V uplynulom období prešiel posudzovacím konaním vonkajší bazén s hĺbkou 0,40 m pre deti s recirkuláciou vody v meste Krásno nad Kysucou, ktorý bol otvorený pre verejnosť 10 dní tesne pred koncom letnej sezóny. Následne toto zariadenie, ktorého prevádzkovateľom je Mesto Krásno nad Kysucou, bude zaevidované do informačného systému – zariadenia so sezónou prevádzkou.

Za uplynulé obdobie nebol hlásený výskyt vodou prenosných ochorení z bazénovej vody a od návštevníkov nebol vznesený žiadny podnet na kvalitu služieb. Prevádzkovateľ krytej plavárne a vonkajšieho letného bazéna dodržiaval schválený prevádzkový poriadok a polročný interval kompletného vypustenia a čistenia bazéna, ako aj udržiavania celého zariadenia.

Spolupráca orgánu na ochranu zdravia s prevádzkovateľom jednotlivých zariadení je na dobrej úrovni a taktiež osobná i prevádzková hygiena zariadenia. Cieľene v zmysle Opatrení ÚVZ SR pri ohrození verejného zdravia pri šírení ochorenia Covid-19 a s ním spojeného obmedzenia prevádzok boli vykonané 2 kontroly bez zistenia porušenia nariadeného opatrenia.

Posudzovanie stavieb: v rámci posudzovania územných plánov, stavebných dokumentácií bolo celkovo posúdených 39 stavebných dokumentácií pre stavebné povolenie ako platená služba nad rámec zákona, pre územné konanie a kolaudačné konanie stavieb bolo vypracovaných 64 záväzných stanovísk, k zmene účelu užívania stavby 12 záväzných stanovísk, ďalej boli posúdené materiály ÚPN miest a obcí, zámery činnosti a strategické dokumenty, ku ktorým bolo vydaných 16 stanovísk. Celkovo bolo vydaných 292 vyjadrení odborného charakteru. Za uplynulé obdobie bolo podaných 584 informácií, ktoré predchádzali vydaniu rozhodnutí, stanovísk, iných stanovísk.

Webovská stránka: v časti oddelenia hygieny životného prostredia a zdravia sú zverejnené nasledovné materiály - Program monitoringu pitnej vody, elektronický dotazník soláriá a kvalita vody na kúpanie, dotazník o povedomí výskytu radónu v životnom prostredí, register odborne spôsobilých osôb, termíny skúšok odbornej spôsobilosti vrátane študijných materiálov, katalóg služieb, vzory prevádzkových poriadkov a žiadostí, koncepcia odboru, odkaz na IS kúpacie vody, formuláre žiadostí a oznámení, Proti záplavové opatrenia, Problematika prevádzok solárií, aktualita a tlačové správy (Rapex, Letná turistická sezóna kúpacie vody, Svetový deň vody pod.), ktoré sú aktuálne dopĺňané.

Informačné systémy: Pitná voda - priebežne sú vkladané údaje z monitoringu a štátneho zdravotného dozoru za príslušný rok do IS pitná voda, ktoré sú podkladom pre výročnú správu. Kúpacie vody - napĺňaný je IS Kúpacie vody, prístupný cez internetové spojenie aj laickou verejnosťou. Do systému sú vložené údaje za zariadenie Krytá plaváreň Čadca, Letné kúpalisko Čadca a bazén pri ubytovacom zariadení Hotel Severka Zákopčie – relaxačný bazén sezónny. Od 15. júna 2022 sa vykonávala tzv. týždenná hlásna služba počas letnej turistickej sezóny. Ukončenie sezóny LTS s vyhodnotením bolo zaslané v stanovenom termíne na ÚVZ SR pre spracovanie celoslovenskej správy.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – PLNENIE NÁRODNÝCH CIEĽOV

Gestor

MZ SR prostredníctvom ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Čadci, OHŽPaZ

Plnenie úlohy bolo realizované oddelením hygieny životného prostredia v intenciách bodu 1.1

1.4 MAPOVANIE PRÍTOMNOSTI BAKTÉRIÍ RODU LEGIONELLA V ZARIADENIACH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Čadci, OHŽPaZ

Úloha bola plnená podľa usmernenia gestora s cieľom zistiť výskyt prítomnosti baktérií rodu Legionela v ZSS s pobytom osôb s oslabenou imunitou a včasnou intervenciou v prípade pozitívneho nálezu znížiť riziko závažných ochorení spôsobených týmito mikroorganizmami, pričom získané údaje a skúsenosti budú slúžiť na zameranie sa na nápravné opatrenia s cieľom odstrániť resp. minimalizovať ich výskyt. V spádovom území štátneho zdravotného dozoru RÚVZ so sídlom v Čadci bolo vybraté do riešenia úlohy zariadenie CSS Horelica, kde bol vykonaný odber vzoriek vody: 2 x teplá voda, 1 x studená pitná voda v rozsahu minimálnej analýzy a boli odobraté stery z koncových častí rozvodu vodovodného systému (sprehové hlavice v počte 2). Laboratórne stanovenie vykonalo RÚVZ so sídlom v Žiline a následne boli vzorky zaslané do NRC pre Legionely v životnom prostredí na ÚVZ SR na confirmáciu suspektných izolátov. Prítomnosť baktérií rodu Legionela bol zaznamenaný vo

vzorkách teplej vody, s prevádzkovateľom zariadenia bolo jednanie so stanovením opatrení na ich elimináciu. Prevádzkovateľ aktívne pristúpil k riešeniu eliminácie baktérií rodu Legionela a na týždennej báze vykonával opatrenia technického charakteru so zavedením termodezinfekcie. Výskyt baktérií rodu Legionela preukázal postupne klesajúci trend. Vo vlastnej réžii prevádzkovateľ zariadenia vykonal odber vzoriek vody na laboratórne stanovenie za účelom stanovenia baktérií rodu Legionela akreditovanou spoločnosťou IN GEO a. s. Žilina, ktoré preukázali vyhovujúci výsledok, čím bola preukázaná účinnosť vykonaných opatrení. Prevádzkovateľ zariadenia na týždennej báze pokračuje v nastavených opatreniach. Spracované údaje boli zaslané krajskému odborníkovi a gestorovi úlohy. Úloha pre sledovanie výskytu baktérií rodu Legionela v zariadeniach sociálnych služieb s pobytovou činnosťou gestorom ukončená.

2. ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Gestor úlohy

ÚVZ SR (úlohy č. 2.1.1, 2.1.3)

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici (úlohy č. 2.1.2, 2.1.3)

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Čadci, OPPL

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Evidencia rizikových prác v územnom obvode RÚVZ so sídlom v Čadci – okres Čadca a Kysucké Nové Mesto sa vykonáva naďalej v programe ASTR. Počas roka je priebežne aktualizovaná na základe vydaných rozhodnutí na zaradenie alebo vyradenie prác z príslušnej kategórie rizikových prác, poznatkov zo štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách s výkonom prác tretej a štvrtej kategórie a informácií o výsledkoch posúdenia zdravotného rizika a opatreniach vykonaných na ich zníženie alebo odstránenie predkladanými zamestnávateľmi k 31.12. daného roka. Spracované štandardné výstupy programu databázy ASTR k 30.06.2022 a k 31.12.2022 boli zaslané na ÚVZ SR v stanovenej lehote.

Podľa výstupov z programu ASTR k 31.12.2022 došlo v porovnaní s predchádzajúcim rokom k poklesu celkového počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce. Celkový počet exponovaných zamestnancov sa znížil o 242 a počet žien o 177. K 31.12.2022 počet exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu činil 3467, počet žien 718. Prácu tretej kategórie vykonávalo 3396 zamestnancov, z toho 716 žien a prácu štvrtej kategórie 71 zamestnancov, z toho 2 ženy.

Oproti predchádzajúcemu roku nastali zmeny počtu subjektov s rizikovými prácami, kde nastal pokles z 59 subjektov na 57. Pokles nastal v okrese Čadca o dva subjekty na celkový počet 41 a v Kysuckom Novom Meste ostal počet nezmenený 16 subjektov. V roku 2022 bolo exponovaných pracovníkov v okrese Čadca 757, z toho 339 žien a v Kysuckom Novom Meste 2710 zamestnancov, z toho 379 žien vykonávalo rizikovú prácu.

Podľa prevažujúcej činnosti v roku 2022 bolo najviac osôb zamestnaných na rizikových pracoviskách v odvetví „priemyselná výroba“ 3294, z toho 633 žien, kde v porovnaní s rokom 2021 nastal pokles počtu zamestnancov o 143, počet žien o 93. Druhá v poradí nasledovala činnosť „zdravotníctvo a sociálna pomoc“ s počtom exponovaných osôb 78, z toho 65 žien s poklesom exponovaných zamestnancov o 80, počet žien o 77 v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Taktiež pokles zamestnancov s počtom o 18, počet žien o 7 nastal v nasledujúcej činnosti „administratívne a podporné služby“ s celkovým počtom osôb 48, z toho 19 žien.

Podľa druhu rizikového faktora bolo v roku 2022 najviac zamestnancov exponovaných faktorom „hluk“ s počtom 3087, 562 žien. Ďalej nasledoval faktor „fyzická záťaž“ s počtom exponovaných 178 zamestnancov, z toho 89 žien a tretí v poradí bol faktor „chemické látky a zmesi“ s počtom exponovaných osôb 105, z toho 24 žien.

V priebehu roka 2022 bolo vydaných 15 rozhodnutí na zaradenie prác do tretej alebo štvrtej kategórie alebo na zmenu alebo vyradenie prác z tretej alebo štvrtej kategórie a 1 rozhodnutie

o prerušení konania vo veci zaradenia prác do tretej kategórie s faktorom hluk, psychická pracovná záťaž a fyzická záťaž.

Z celkového počtu 15 rozhodnutí bolo vydaných 12 rozhodnutí na zaradenia prác do tretej a štvrtej kategórie pre 8 zamestnávateľov.

V 2 prípadoch sa jednalo o štvrtú kategóriu prác s faktorom hluk, kde sú každoročne vydávané rozhodnutia s časovým obmedzením najviac na dobu jedného roka.

V 3 prípadoch sa jednalo o novovyhlásené rizikové práce tretej kategórie pre biologický faktor – vírus SARS-CoV-2 pre 1 zamestnávateľa - poskytovateľa záchranej zdravotnej služby na troch prevádzkach/ambulanciách RZP, resp. RLP. Posúdením zdravotného rizika z expozície biologickému faktoru v spolupráci s pracovnou zdravotnou službou boli práce v profesiách: lekár, záchranár a vodič zaradené do tretej kategórie s biologickým faktorom (vírus SARS-CoV-2) pri pracovných činnostiach súvisiacich s poskytovaním neodkladnej zdravotnej starostlivosti pacientom s ochorením COVID-19, pri ich transporte do zdravotníckeho zariadenia a pri ostatných činnostiach s tým spojených.

V ostatných v 7 prípadoch sa jednalo o prehodnotenie rizikových prác u zamestnávateľov, kde došlo k zmenám podmienok práce a pracovného prostredia, ktoré ovplyvnili veľkosť zdravotného rizika a kategóriu prác. Na základe výsledkov posúdenia zdravotného rizika boli podľa platnej legislatívy vydávané nové rozhodnutia pre zamestnávateľov pri výrobe guľčiek do ložísk, pri výrobe kovových výliskov a montážnych celkov pre automobilový priemysel, pri výrobe ložísk, prevodových a ovládacích prvkov a pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti na novovybudovanej ambulancii klinickej onkológie.

Na vyradenie prác z tretej kategórie boli v roku 2022 vydané 3 rozhodnutia. 1-krát boli vyradené práce z tretej kategórie s expozíciou hluku z dôvodu zrušenia prevádzky zaoberajúcej sa spracovaním a prepravou guľatiny a 2-krát z dôvodu prehodnotenia posúdenia zdravotného rizika, v 1 prípade boli vyradené práce z tretej kategórie s expozíciou hluku a vibráciám prenášaných na ruky na pracovisku údržby spoločnosti poskytujúcej dokončovacie práce pri realizácii exteriérov a interiérov v oblasti lesníctva a v 1 prípade sa jednalo taktiež o práce tretej kategórie, ale s expozíciou biologickému faktoru – vírus SARS-CoV-2 u poskytovateľa záchranej zdravotnej služby. Proti vydanému rozhodnutiu na vyradenie prác z tretej kategórie s biologickým faktorom - SARS-CoV-2 podala odborová organizácia pre daný subjekt RÚVZ v Čadci odvolanie, ktoré nebolo možné akceptovať, nakoľko odborová organizácia v predmetnom správnom konaní nemala status účastníka konania podľa zákona o správnom konaní, a teda nebola procesne legitimovaná na podanie odvolania v predmetnej veci.

V roku 2022 bol vykonaný štátny zdravotný dozor u 25 zamestnávateľov s vyhlásenými rizikovými prácami s 29 kontrolami, počas ktorého bolo kontrolované plnenie povinností pri ochrane zdravia pri práci podľa § 30 zákona č. 355/2007 Z. z. v nadväznosti na plnenie ustanovení súvisiacich platných predpisov na ochranu zdravia zamestnancov. V roku 2022 boli zisťované nedostatky v posúdení zdravotného rizika z expozície faktorom práce a pracovného prostredia a vo vypracovaní posudkov o riziku a prevádzkových poriadkov, ktoré neboli vypracované na aktuálny stav vystavenia zamestnancov faktorom práce a pracovného prostredia. Ďalej sa v 1 prípade týkali nedostatky objektivizácie hluku pri opracovaní drevnej hmoty z dôvodu zmeny strojnotechnologického vybavenia pracoviska a v 2 prípadoch predloženia laboratórneho rozboru vzorky pitnej vody a v 1 prípade sa nedostatky týkali vybavenia pracoviska zariadeniami na osobnú hygienu pre zamestnancov a v ich celkovej údržbe a čistote. Spôsob a lehoty odstránenia nedostatkov boli uložené v zázname zo štátneho zdravotného dozoru a následne po uplynutí lehoty bolo ich odstránenie skontrolované.

V zabezpečení povinnosti posudzovania zdravotnej spôsobilosti na prácu, bolo v roku 2022 naďalej zisťované, že u niektorých zamestnancov bola preventívna lekárska prehliadka vo vzťahu k práci nahradená čestným vyhlásením podľa zákona č. 355/2007 Z. z. s tým, že boli následne vykonané v priebehu roka 2022.

Sankcie v oblasti ochrany zdravia pri práci pri výkone prác tretej a štvrtej kategórie v roku 2022 neboli tunajším úradom uložené.

Aj v priebehu roka 2022 bolo naďalej kontrolované zabezpečenie zdravotného dohľadu pre zamestnancov, ktorí vykonávali rizikové práce. U všetkých kontrolovaných zamestnávateľov s rizikovými prácami bola uvedená povinnosť zabezpečená tímom pracovnej zdravotnej služby.

Na posúdenie a zhodnotenie výsledkov z merania faktorov práce a pracovného prostredia bolo predložených od 13 subjektov 39 protokolov, z toho 25-krát hluk, 9-krát chemické faktory, 2-krát fyzická záťaž, 2-krát meranie tepelno-vlhkostných podmienok a 1-krát vibrácie.

Informácie hodnotenia zdravotných rizík a o opatreniach vykonaných na ich zníženie alebo odstránenie k 31. decembru daného roka boli predložené od všetkých zamestnávateľov, ktorí mali vyhlásené rizikové práce s celkovým počtom 57 subjektov.

Kontrolné listy informovanosti boli dané zamestnancom, ktorí vykonávali rizikové práce s celkovým počtom 293 spracovaných dotazníkov. Najviac bolo 212 typu H – hluk, nasledoval dotazník typu P – psychická pracovná záťaž v počte 40, V - vibrácie v počte 24, ďalej chemické faktory dotazník typu C v počte 9 a 8 dotazníkov typu K – karcinogénne a mutagénne faktory.

Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva v roku 2022 poskytlo 79 konzultácií v oblasti ochrany zdravia pri práci, zamestnávateľom, ktorých práca bola vedená ako riziková.

V roku 2022 bola uznaná u 1 zamestnanca, s výkonom prác s expozíciou chemickým faktorom - oleje minerálne, kvapalný aerosól, v profesii brusič profesionálna dermatóza z ropných výrobkov - minerálne oleje. Táto práca bola vedená ako riziková tretej kategórie. Tento prípad podozrenia na kožné ochorenie bol prešetrovaný v roku 2021. Opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov pri práci s chemickými faktormi zamestnávateľ zabezpečuje vrátane pridelovania a používania OOPP na ochranu kože rúk a predlaktí.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z látok a zmesí klasifikovaných ako toxické

Uplatňovanie nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov (ďalej len „nariadenie vlády SR č. 355/2006 Z. z.“) bolo v roku 2022 skontrolované u 4 zamestnávateľov, ktorí pri svojej činnosti používajú veľmi toxické a toxické chemické látky/zmesi triedy akútnej toxicity kategórie 1, 2 a 3 podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 v platnom znení.

Celkom bol vykonaný štátny zdravotný dozor 6-krát, z toho 3-krát bol vykonaný na základe podanej žiadosti o vydanie rozhodnutia podľa § 13 ods. 4 písm. h) zákona č. 355/2007 Z. z., a to 1-krát na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickou látkou – kyanid sodný pri výrobe náradia a nástrojov pri chemicko-tepelnom spracovaní a 2-krát na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickou látkou a na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním chemického karcinogénu a mutagénu – oxidu chrómového pri morení mosadzných klieťok. U 2 zamestnávateľov bol vykonaný plánovaný štátny zdravotný dozor so zameraním na kontrolu plnenia povinností zamestnávateľa v oblasti ochrany zdravia zamestnancov pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami, ktoré vyplývajú zo zákona č. 355/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z. z. Z toho u 1 zamestnávateľa bol štátny zdravotný dozor

vykonaný 2-krát, jednalo sa o dve pracoviská laboratórií spoločnosti zaoberajúcej sa výrobou ložísk a príslušenstva pre motorové vozidlá, kde v rámci laboratórnych analýz vykonávaných počas kontroly prevádzkových kvapalín a kontroly hotových výrobkov sa používa dichróman draselný a ortuť a u zamestnávateľa zaoberajúceho sa výrobou elektrónok, kde používajú oxid chrómový na leštenie prívodov a kyanozlatnan draselný na ich zlatenie v chemickom laboratóriu.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo skontrolované informovanie zamestnancov kontrolnými listami informovanosti typu C – chemické faktory u 19 osôb a 8-krát poskytnuté poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov, zamestnancov a pracovné zdravotné služby. Ďalej RÚVZ v Čadci eviduje 1 zamestnávateľa, ktorý pri svojej výrobnej činnosti používa veľmi toxické látky a zmesi, a to laboratórnu chemikáliu - roztok s obsahom síranu ortuťnatého a azid sodný pri úprave odpadových vôd, u ktorého bolo plnenie povinností vyplývajúcich z nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z. z. kontrolované v predchádzajúcom roku. V 3 subjektoch evidujeme používanie látok a zmesí akútnej toxicity kategórie 3 – toxické látky a zmesi. V 2 subjektoch sa používajú tieto chemické látky v laboratórnych podmienkach na vykonávanie chemických analýz, jedná sa o výrobný závod, kde sa vykonáva povrchová úprava kovov prostredníctvom kataforetického a práškoveho povlakovania a o prevádzku výroby oceľových guľčiek do ložísk. V 1 subjekte sa používa toxická látka - kyselina mravčia 85 % pri výrobe pančúch ako zložka farbiaceho procesu.

V roku 2022 bolo vydané RÚVZ v Čadci 1 rozhodnutie na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami v zmysle § 13 ods. 4 písm. h) zákona č. 355/2007 Z. z. Jednalo sa o kyanid sodný pri výrobe náradia a nástrojov v prevádzke kovovýroby. U 1 zamestnávateľa bolo skladovanie a manipulácia s veľmi toxickou látkou s oxidom chrómovým schválený súčasne s rozhodnutím na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov, nakoľko uvedená látka je klasifikovaná i ako karcinogén kategórie 1A a mutagén kategórie 1B podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 v platnom znení.

Osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a s toxickými látkami/zmesami RÚVZ so sídlom v Čadci nevydáva. V kontrolovaných subjektoch u zamestnancov s výkonom riadiacej alebo samostatnej práce neboli zistené nedostatky týkajúce sa odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami.

Regulácia živočíšnych škodcov ako profesionálna činnosť bola RÚVZ v Čadci hlásená 25-krát odborne spôsobilými osobami, ktoré túto činnosť vykonali len prípravkami určenými na daný účel. Išlo prevažne o obchody určené na predaj potravín a iného tovaru.

V priemyselných a poľnohospodárskych podnikoch v územnej pôsobnosti RÚVZ v Čadci neboli v roku 2022 evidované mimoriadne a havarijné situácie.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Z celkového počtu 10 evidovaných subjektov, kde sú zamestnanci pri pracovných činnostiach exponovaní karcinogénnym a mutagénnym faktorom, bol v roku 2022 vykonaný ŠZD u 6 zamestnávateľov so zameraním na kontrolu plnenia povinností vyplývajúcich z nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení neskorších predpisov (ďalej len „nariadenie vlády SR č. 356/2006 Z. z.“).

Celkovo bol vykonaný štátny zdravotný dozor 9-krát, z toho 3-krát v rámci posúdenia návrhu predloženého právnickou osobou na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním chemického karcinogénu a 6-krát bol vykonaný cielene na kontrolu dodržiavania ustanovení nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z.

V rámci posúdenia návrhu podľa § 13 ods. 4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z. z. sa 1-krát jednalo o podnik s výrobou ložísk a ich príslušenstva pre motorové vozidlá, kde na existujúcom pracovisku skúšobne v rámci procesu testovania kontaminácie výrobkov, ktorý prebieha v uzavretom systéme, zaviedli nový produkt – suchý drvený ohňovzdorný íl tzv. kaolínový íl s obsahom oxidu kremičitého – chemická zmes klasifikovaná ako karcinogén 1A. 2-krát bol štátny zdravotný dozor vykonaný v 1 podniku, v ktorom pri úprave kovov – morení mosadzných kliebok a pri výkone chemickej analýzy v laboratórnych podmienkach sa používa oxid chrómový. Nakoľko sa jedná o chemickú látku, ktorá je klasifikovaná ako karcinogénna látka 1A a mutagénna látka 1B a zároveň i ako veľmi toxická látka – akútna toxicita kategória 2 a 3, bolo jej používanie posudzované jedným návrhom vo veci vydania rozhodnutia podľa § 13 ods. 4 písm. h) a i) zákona č. 355/2007 Z. z. Jednalo sa o opätovné vydanie rozhodnutia v predmetnej veci, nakoľko sa jedná o chemickú látku vzbudzujúcu veľmi veľké obavy podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 v platnom znení, bolo jej použitie schvaľované tunajším úradom s časovým obmedzením.

Ďalej 6-krát bol ŠZD vykonaný plánované u 4 subjektov. Spoločná dozorná aktivita s Inšpektorátom práce Žilina bola vykonaná v podniku so zameraním na výrobu výrobkov z kovu a s poskytovaním služieb povrchových úprav kovových komponentov pre automobilový priemysel, kde sa používa na pracovisku „mokrej lakovne- špeciál“ náterová hmota s obsahom ťažkého benzínu, ťažkej alkylátovej frakcie. Ďalšie plánované kontroly boli vykonané na pracovisku stolárskej výroby, kde išlo o prácu s expozíciou zamestnancov prachu z tvrdého dreva – dub, buk. Štátny zdravotný dozor bol vykonaný aj v spoločnosti zaoberajúcej sa nákupom, skladovaním a predajom tlačiarenskej farby s obsahom ropných destilátov (hydrogenačne rafinované strednej frakcie) a v podniku s výrobou elektrónok, kde sa používa oxid chrómový na leštenie prívodov a kyanozlatnan draselný na ich zlatenie v chemickom laboratóriu.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo u 1 subjektu zistené navýšenie spotreby oxidu chrómového a počtu exponovaných zamestnancov uvedenej látky. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť zamestnávateľ v priebehu roka 2023 zabezpečí objektívne posúdenie Cr (VI) a jeho zlúčeniny v pracovnom ovzduší a na základe výsledkov merania v spolupráci s pracovnou zdravotnou službou bude vykonaná aktualizácia posúdenia zdravotného rizika a plnenie ostatných vyplývajúcich povinností v oblasti ochrany zdravia pri práci vzhľadom na klasifikáciu tejto nebezpečnej chemickej látky.

V evidencii naďalej vedieme 2 subjekty, v ktorých sú zamestnanci pri pracovných činnostiach exponovaní karcinogénnym a mutagénnym faktorom. Ide o výrobný proces pri úprave kovov galvanizovaním, kde sa používa chemická zmes s obsahom dusičnanu kobaltnatého a o činnosť fosfátovania kovov s používaním chemickej zmesi s obsahom dusičnanu nikelnatého.

Pracovný proces s rizikom chemickej karcinogenity evidujeme na 2 ambulanciách klinickej onkológie, kde sa vykonáva príprava – riedenie cytostatík a ich aplikácia.

U 16 zamestnancov bolo skontrolované poskytovanie informácií prostredníctvom kontrolného listu informovanosti typu K.

Objektívizácia karcinogénnych a mutagénnych faktorov meraním v pracovnom prostredí v roku 2022 bola vykonaná u 1 zamestnávateľa, a to stanovenie koncentrácie šesťmocného chrómu v pracovnom ovzduší pri výrobnej činnosti morenia mosadzných kliebok, kde sa používa oxid chrómový. Technická smerná hodnota nebola prekročená.

V porovnaní s predchádzajúcim rokom nedošlo k zmenám, čo sa týka počtu subjektov, kde zamestnanci pri výkone pracovnej činnosti prichádzajú do styku s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi, ale zmena nastala v zozname používaných karcinogénov a mutagénov pri výkone prác, kde pribudla 1 chemická zmes klasifikovaná ako karcinogén 1A - kaolínový íl s obsahom oxidu kremičitého.

Látky poškodzujúce reprodukciu evidujeme celkom v 6 subjektoch. V 3 subjektoch, kde práce s ich expozíciou sú zaradené do 3. kategórie prác. Jedná sa o 2 zdravotnícke zariadenia – práca s cytostatikami s celkovým počtom 8 zamestnancov, z toho 6 žien a o 1 výrobné družstvo zaoberajúce sa výrobou vianočných ozdôb s použitím farieb s obsahom toluénu s počtom 3 žien. V 2 subjektoch ide o práce zaradené do druhej kategórie s použitím chemických zmesí s obsahom toluénu pri výrobe plastových výliskov pre automobilový priemysel a pri výrobe ložísk.

Evidenciu o počte zamestnancov vykonávajúcich prácu tretej kategórie s karcinogénnymi, mutagénnymi faktormi vedieme v programe ASTR, kde podľa 2. stupňa triedenia evidujeme pre faktor:

- chemické karcinogény - 17 osôb, z toho 6 žien. Jedná sa o prácu s rizikom chemickej karcinogenity (práca s cytostatikami), pri ktorej je exponovaných 8 osôb, z toho 6 žien a o prácu, pri ktorej dochádza k expozícii zamestnancov prachu z tvrdého dreva – dub, buk, kde je exponovaných 9 mužov,

- mutagény – 8 osôb, z toho 6 žien (práca s cytostatikami),

- reprodukčné toxické látky – 11 osôb, z toho 9 žien, kde 8 osôb, z toho 6 žien je vystavených uvedenému faktoru pri práci s cytostatikami a 3 ženy pri výrobe vianočných ozdôb s použitím farieb obsahujúcich chemickú látku toluén.

Rozhodnutie na činnosti spojené s manipuláciou, skladovaním a zneškodňovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku podľa § 13 ods. 4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z. z. bolo vydané 2-krát.

Podľa § 13 ods. 4 písm. j) zákona č. 355/2007 Z. z. bolo podaných v roku 2022 celkom 28 návrhov na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb. Z celkového počtu bolo vydaných 27 rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb a 1 návrh na demontáž azbestocementových odpadových rúr v bytovom dome bol vzatý späť účastníkom konania. V 23 prípadoch sa jednalo o práce v exteriéroch, z toho 19-krát demontáž azbestocementovej strešnej krytiny, 1-krát demontáž azbestocementového obloženia z fasády rodinného domu, 2-krát vyberanie a balenie azbestocementových platní z pozemku pri rodinnom dome, 1-krát vyberanie a balenie azbestocementových platní z pozemku v areáli bývalého poľnohospodárskeho družstva. V 4 prípadoch sa jednalo o práce v interiéroch: 2-krát demontáž azbestocementových odpadových rúr v bytových domoch a 2-krát demontáž azbestocementového obloženia stropu v pivničných priestoroch.

Činnosti súvisiace s odstraňovaním materiálov obsahujúcich azbest vykonávalo v našom regióne 12 oprávnených spoločností s počtom pracovníkov 44 mužov, ktorí zmanipulovali viac ako 57,41 ton odpadového materiálu s obsahom azbestu.

Oznámení o začatí činnosti s materiálmi obsahujúcimi azbest, ako aj jej ukončenie s množstvom zlikvidovaného nebezpečného odpadu bolo celkovo zaslaných na RÚVZ v Čadci 22-krát, nakoľko v 5 prípadoch uvedená činnosť nebola vykonaná s tým, že bude realizovaná v priebehu roka 2023.

Štátny zdravotný dozor po oznámení o začatí výkonu odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest bol vykonaný 4-krát, z toho sa jednalo o práce v exteriéroch pri demontáži azbestocementovej strešnej krytiny z hospodárskej budovy a rodinného domu (2), pri manipulácii a odvoze azbestocementovej strešnej krytiny z pozemku pri rodinnom dome

(1) a v 1 prípade išlo o práce v interiéri bytového domu pri demontáži azbestocementových platní zo stropu v pivničných priestoroch.

Kontrolné listy informovanosti pri práci s azbestom boli vyhodnotené od 17 osôb, ktoré vykonávali odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu u 5 subjektov.

V oblasti ochrany zdravia pri práci s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi bolo poskytnutých 44 konzultácií, z toho 29 konzultácií sa týkalo problematiky práce súvisiacej s odstraňovaním azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Gestor úlohy

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

Vybrané RÚVZ v SR

2.2.1 Zdravé pracoviská

RÚVZ v Čadci nie je riešiteľské pracovisko pre plnenie uvedenej úlohy.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečných rizík pri práci

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Čadci, OPPL

Do medzinárodnej kampane organizovanej Európskou agentúrou pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, ktorá v rokoch 2020-2022 prebiehala pod názvom „Zdravé pracoviská znižujú záťaž“ bolo oddelenie preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ v Čadci aj v roku 2022 zapojené poradenskou činnosťou. Cieľom kampane bola podpora spolupráce pri zabezpečovaní prijímania účinných preventívnych opatrení pri riešení problematiky poškodení podporno-pohybovej sústavy ako i zvyšovanie informovanosti o poškodeniach podporno-pohybovej sústavy súvisiacich s prácou a ich nepriaznivom vplyve na jednotlivcov, podniky a spoločnosť.

Zamestnanci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ v Čadci sa zapojili do kampane počas Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ktorý pravidelne prebieha v 43. kalendárnom týždni. Informácia o tejto aktivite bola uverejnená na internetovej stránke tunajšieho úradu. O poradenstvo s poskytovaním informácií k danej problematike bol záujem porovnateľný s predchádzajúcimi rokmi. Poskytnutých bolo 43 konzultácií pre odbornú a laickú verejnosť priamo na oddelení PPL, ale aj telefonicky a v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru počas tohto týždňa.

V zmysle dohody o spolupráci a koordinácii činností uzavretej medzi ÚVZ SR a NIP bola v roku 2022 vykonaná po vzájomnej dohode a aktuálnej potreby spoločná dozorná aktivita s Inšpektorátom práce Žilina. Spoločná kontrola bola vykonaná v podniku so zameraním na výrobu kovových výrobkov pre rôzne obchodné organizácie a na poskytovanie služieb povrchových úprav kovových komponentov pre automobilový priemysel rôznych odberateľov. Pri uvedených činnostiach sú zamestnanci exponovaní chemickým faktorom: iný pevný aerosól s dráždivým účinkom z epoxidových živíc (3. kategória práce) a chemickým

faktorom s obsahom izokyanátov a karcinogénnym a mutagénnym faktorom a fyzickej záťaži pri povrchovej úprave výrobkov (2. kategória práce).

Zamestnávateľovi bolo uložené vykonať v určenej lehote aktualizáciu posúdenia zdravotného rizika z expozície fyzickej záťaži pri práci a v prípade zmeny podmienok práce aktualizovať prevádzkové poriadky s posúdením zdravotného rizika z expozície ostatným faktorom práce a pracovného prostredia. Plnenie povinností v stanovenej lehote bolo zo strany RÚVZ v Čadci skontrolované s tým, že zamestnávateľ zabezpečil v priebehu roka 2022 objektívne posúdenie fyzickej záťaže pracovnou zdravotnou službou a na základe výsledkov posúdenia v určenej lehote zrealizuje ostatné povinnosti na ochranu zdravia pri práci aj s riešením eliminácie fyzickej záťaže u zamestnancov vykonávajúcich povrchovú úpravu lakovaním. Splnenie povinností bude skontrolované v roku 2023.

V priebehu roka 2022 boli v určených intervaloch uskutočňované porady v rámci vzájomnej spolupráce zamestnancov oddelení preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ v Žilinskom kraji za prítomnosti zamestnancov Inšpektorátu práce v Žiline, na ktorých boli prerokované aktuálne témy s výmenou odborných skúseností týkajúcich sa problematiky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

3. ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Trenčíne

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Čadci, OHV, BP a KV

Projekt spočíva v aktivitách na dosiahnutie cieľa, ktorým je postupné znižovanie príjmu soli v nadväznosti na prijaté úlohy v oblasti rizikových faktorov vo výžive, a to prostredníctvom monitoringu. Prioritou je postupné zníženie príjmu soli na 5 g na deň u dospelých populácie so zameraním sa na hotové pokrmy, chlieb a pečivo v spoločnom stravovaní, a to najmä v uzavretom systéme spoločného stravovania, ako sú zariadenia sociálnych služieb a stravovacie zariadenia v nemocničných zariadeniach. Ako kritérium efektivity a merateľnosti je nastavené percento zariadení spoločného stravovania, v ktorých sa dodržiava regulácia príjmu soli.

Projekt v roku 2022 bol realizovaný len prostredníctvom vybratých RÚVZ. RÚVZ Čadca v rámci štátneho zdravotného dozoru poskytoval informácie výrobným podnikom typu pekárskych výrobní, výrobní syrov a mliečnych výrobkov o význame zníženia príjmu soli a správnosti označenia výrobkov v súlade s prijatou legislatívou.

3.2 MONITORING BEZPEČNOSTI PET FLIAŠ Z RECYKLOVANÝCH PLASTOV

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Čadci, OHV, BP a KV

Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti a ochranu zdravia obyvateľov SR. Z prijatej „Európskej stratégie pre plasty v obehovom hospodárstve“ vyplýva povinnosť vyššej miery recyklácie a povinné používanie regranulátu v podiele 25% do roku 2025 a v podiele 30% do roku 2030. Jedná sa o monitoring bezpečnosti PET fliaš vyrábaných s rôznym podielom recyklovaného vstupného materiálu (regranulátu) z hľadiska možnej migrácie látok (monoméry, neúmyselne pridané látky – degradačné, reakčné produkty a nečistoty). Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti vstupných surovín (regranulátov) ako aj finálnych výrobkov - PET fliaš vyrábaných v SR, na výrobu ktorých bol použitý recyklovaný vstupný materiál a tým zabezpečenie ochrany zdravia ľudí. Zistené výsledky sa uplatnia pre cieľový výkon úradných kontrol nad touto komoditou výrobkov a pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov. Gestor úlohy RÚVZ so sídlom v Poprade má stanovený termín k spracovaniu záverečnej správy do 31.03.2023.

V rámci plnenia projektu vykonali pracovníci RÚVZ so sídlom v Čadci úradnú kontrolu u registrovaného výrobcu PET fliaš so sídlom na území okresu Kysucké Nové Mesto za účelom zistenia používania regranulátu ako vstupnej suroviny. Kontrolou bolo zistené, že

uvedený výrobca používa na výrobu PET fliaš len čistý granulát. Ďalej bol vykonaný odber 2 vzoriek minerálnych a pramenitých pitných vôd v obchodnej sieti, ktoré boli balené do PET fliaš z čiastočne recyklovaného plastu. Vzorky boli odoslané na chemickú analýzu do NRC RÚVZ so sídlom v Poprade a laboratórne vyšetrenie preukázalo vyhovujúce výsledky.

3.3 SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU KLIENTOV V ZARIADENIACH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko
RÚVZ so sídlom v Čadci, OHV, BP a KV

Podpora a dostupnosť zdravej a pestrej stravy je hlavným atribútom pre zlepšenie zdravia, pohody a kvality života obyvateľstva, podporuje zdravé starnutie a zníženie nerovnosti v oblasti zdravia. Je preto dôležité naďalej podporovať úsilie o posilnenie zdravých potravín a výživy všetkých skupín obyvateľstva. Významnou je podpora najviac zraniteľných skupín obyvateľov tak, aby mali k dispozícii zdravé potraviny a zdravú výživu a mohli viesť aktívny život. Projekt, ktorého gestorom je ÚVZ SR, nadväzuje na úlohy „Akčného plánu pre potraviny a výživu na roky 2017 – 2025“. Jeho cieľom je kontrola dodržiavania zásad zdravej výživy v zariadeniach sociálnych služieb za účelom zabezpečenia ozdravenia výživy klientov v zariadeniach sociálnych služieb, ako sú domovy sociálnej starostlivosti, vrátane domovov dôchodcov, domovov špeciálnej starostlivosti (charitné, hospice a pod.), ktoré nepatria medzi zdravotnícke zariadenia.

Realizáciu projektu v roku 2022 vykonal podľa usmernenia RÚVZ so sídlom v Žiline. Oddelenie hygieny výživy, BP a KV RÚVZ so sídlom v Čadci plnilo úlohu v rozsahu odbornej a metodologickej prípravy monitoringu podľa usmernenia ÚVZ SR s následným zberom údajov a analýzou vzoriek surovín a hotových pokrmov podľa plánu odberu vzoriek na rok 2022, odobratých cielene v uvedenom type zariadení. Pri výkone kontrol bola pozornosť venovaná kontrolám zostavy jedál z jedálnych lístkov, či spĺňajú priemerné hodnoty obsahu energie, bielkovín, tukov a sacharidov podľa odporúčaných výživových dávok (OVD) v zmysle § 10 vyhlášky č. 533/2007 vrátane kontroly dodržiavania pitného režimu u dospelých fyzických osôb – klientov. Kontrolám boli podrobené špecializované zariadenia ako sú zariadenia sociálnych služieb, zariadenia pre seniorov, domovy sociálnych služieb. Plnenie projektu je rozložené do viacerých časových etáp so záverečným vyhodnotením v správe s termínom spracovania do 31.03.2025.

3.4 MONITORING PRÍTOMNOSTI ALERGÉNOV V HOTOVÝCH POKRMOCH PRIPRAVOVANÝCH V ZARIADENIACH SPOLOČNÉHO STRAVOVANIA A V POTRAVINÁCH URČENÝCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko
RÚVZ so sídlom v Čadci, OHV, BP a KV

Potravinové alergie a intolerancie sú častým problémom nielen u detí ale aj u dospelých. V zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1169/2011 o poskytovaní informácií o potravinách spotrebiteľom v platnom znení, musí byť akákoľvek zložka alebo technologicky pomocná látka uvedená v prílohe II alebo akákoľvek zložka alebo technologická pomocná látka odvodená z látky alebo výrobku uvedeného v prílohe II, ktorá spôsobuje alergie alebo neznášanlivosť a ktorá sa používa pri výrobe alebo príprave potraviny, pričom sa nachádza aj v konečnom výrobku, aj keď v pozmenenom stave. Povinnosťou prevádzkovateľov potravinárskych podnikov je zabezpečiť, aby informácie o alergénoch boli uvedené na balených aj nebalených potravinách a manipulácia s potravinovými alergénmi bola počas výrobného procesu riadená. Výsledky z projektu, spracované v záverečnej správe do 31.10.2024, budú súčasťou analýzy rizika pre plánovanie úradnej kontroly potravín s ohľadom na obsah alergénov.

Úloha bola pracoviskom oddelenia hygieny výživy, BP a KV RÚVZ so sídlom v Čadci počas roka 2022 plnená kontrolou posúdenia správnosti označenia alergénov na potravinách alebo v blízkosti predaja potravín a na výveskách a jedálnych lístkoch v zariadeniach spoločného stravovania vrátane zariadení s poskytovaním pokrmov rýchleho občerstvenia. Celkom bolo vykonaných 323 kontrol. Analýza potravín na alergény bola v zmysle plánu MANCP na rok 2022 vykonaná v 1 odobratej vzorke so stanovením obsahu gluténu s vyhovujúcim výsledkom.

4. ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 AKTIVITY PREVENČIE DETSKEJ OBEZITY V KONTEXTE PLNENIA NÁRODNEHO AKČNÉHO PLÁNU V PREVENČII OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025 (NAPPO)

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko
RÚVZ so sídlom v Čadci, OHDM

a) Podpora zdravého štartu do života

- výchovné aktivity zamerané na poradenskú a konzultačnú činnosť v oblasti zdravého životného štýlu v zariadeniach, kde sa stretávajú matky s deťmi neboli realizované, nakoľko v spádovej oblasti nie sú prevádzkované materské a rodičovské centrá.

b) Podpora zdravšieho prostredia v školách

- V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo vykonaných 123 kontrol zameraných na kontrolu predávaného sortimentu v školských bufetoch a predajných automatoch, kontrolu dodacích listov v zariadeniach školského stravovania a školských bufetoch, prípadne v zariadeniach spoločného stravovania a v zariadeniach, ktoré poskytujú stravu deťom na zotavovacom podujatí.

- Naďalej bola v zariadeniach školského stravovania odporúčaná možnosť poskytovania výživovo - hodnotných desiat pre žiakov základných škôl, pripravovaných pracovníkmi kuchyne v školských jedálňach. Vzhľadom na dlhotrvajúci problém ohľadom nedostatku odborne spôsobilých zamestnancov školských stravovní je možnosť poskytovania desiat pre žiakov zabezpečené len v 2 základných školách. Ponúkané desiaty sa zostavujú v zmysle požiadaviek receptúr a technologických postupov pri príprave pokrmov v súlade s materiálno - spotrebnými normami pre školské stravovanie, ktoré vychádzajú z obsahu výživových faktorov podľa OVD pre jednotlivé vekové kategórie stravníkov.

- V spolupráci s oddelením podpory zdravia a výchovy k zdraviu bolo v školských zariadeniach realizovaných 37 edukačných aktivít v oblasti zdravého stravovania a zdravej výživy detí, s počtom 737 edukovaných detí.

- Oddelenie hygieny detí a mládeže dlhodobo sleduje podporovanie „Mliečneho programu“, v rámci ktorého sú dodávané mliečne produkty formou rozlievania mlieka v školských jedálňach alebo prostredníctvom mliečnych automatov. Do uvedeného programu je zapojených 46 školských zariadení. Program „Školské ovocie“ s poskytovaním ovocia a ovocných štiav pre deti využíva cca 50 školských zariadení.

- Výkon štátneho zdravotného dozoru v 123 školských stravovacích zariadeniach bol zameraný aj na dodržiavanie správnej výrobnéj praxe pri príprave pokrmov, dodržiavanie schválených prevádzkových poriadkov, hodnotenie pestrosti stravy a dodržiavanie zásad pri zostavovaní jedálnych lístkov s ohľadom na odporúčané výživové dávky v zmysle prílohy č. 1 vyhlášky MZ SR č. 330/2009 Z. z. o zariadení školského stravovania. V zariadeniach, ktoré sú určené na zotavovacie podujatia detí a mládeže v letných mesiacoch bolo vykonaných 16 kontrol so zameraním na dodržiavanie hygienických podmienok počas prípravy a výdaja pokrmov. Používanie potravín, ktoré sa nesmú používať na zotavovacom podujatí alebo len pri dodržaní ustanovených technologických podmienok podľa prílohy č. 3 k vyhláške MZ SR

č. 526/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na zotavovacie podujatia zistené nebolo. Predkladané na posúdenie boli aj prevádzkové poriadky školských stravovacích zariadení a kontrolované ich dodržiavanie.

- Diétne stravovanie žiakov nie je poskytované v žiadnom stravovacom zariadení.
- Pitný režim detí v predškolských zariadeniach je zabezpečený podávaním čaju, ovocných štiav, v stále väčšej miere je uprednostňovaná pitná voda z verejného vodovodu, prípadne nesladená balená stolová voda. Spôsob zabezpečovania pitného režimu detí bol skontrolovaný v 43 predškolských zariadeniach.

- Sledovaný je počet stravujúcich sa detí v jednotlivých školských zariadeniach, nedochádza k značným rozdielom v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi. Priemerný počet stravujúcich sa detí v školách je nasledovný: MŠ - 68,94% detí, ZŠ - 64,68 %, Gymnázia - 67,68%, stredné školy - 24,52%.

- Pri kontrole zostavovania jedálnych lístkov v stravovacích zariadeniach bola zisťovaná aj pestrosť stravy, pričom všetky zariadenia vyhovel požiadavkám s koeficientom pestrosti vyšším ako 0,5. Celkovo bolo posúdených 29 jedálnych lístkov na dodržiavanie zásad pri zostavovaní jedálnych lístkov s ohľadom na odporúčané výživové dávky podľa Prílohy č.1 k Vyhláške MŠ SR č. 330/2009 Z. z. o zariadení školského stravovania. Na základe výsledkov hodnotenia zásad na zostavovanie jedálnych lístkov v zariadeniach školského stravovania bolo zariadeniam odporúčané vo väčšej miere zaraďovať do jedálnička hlavné jedlá z rýb, jedlá zo strukovín a obmieňať rôzne druhy príloh k hlavným jedlám a pod. K obedom podávať viac čerstvých zeleninových šalátov, alebo tepelne upravenej zeleniny.

- Dodržiavanie hygienických požiadaviek a kvalita jedál v školských stravovacích zariadeniach je sledovaná kontrolnými odbermi hotovej stravy. Na laboratórne stanovenie mikrobiologických ukazovateľov bolo odobratých 46 vzoriek hotových pokrmov, 14 lahôdkarských výrobkov z prevádzok školských bufetov, 13 cukrárskych výrobkov z pracoviska praktického vyučovania, odbor cukrár.

Výsledky laboratórnych rozborov vzoriek hotových pokrmov zo školských jedální a lahôdkarských výrobkov zo zariadení školských bufetov nevykazovali mikrobiologickú závadnosť. Jedna vzorka cukrárskeho výrobku nevyhovovala kritériám hygieny procesu výroby z dôvodu prítomnosti koliformných baktérií v odobratom výrobku.

c) Poskytovať nutričné vzdelávanie odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení

Zamestnanci zabezpečujúci prípravu pokrmov v školách sú pravidelne pri výkone kontroly informovaní a usmerňovaní odbornými zamestnancami príslušného úradu verejného zdravotníctva o vytváraní optimálnych podmienok v oblasti zdravého stravovania a zdravej výživy detí. Kontrola zabezpečenia stravovania žiakov je vykonávaná za spolupráce odborných metódičiek školského úradu na okresnej úrovni. V rámci konzultačných činností spolupracujeme s okresnými úradmi, odborom školstva a Spoločnými školskými úradmi, v priebehu roka 2022 sme sa zúčastnili pracovných konzultácií, odborných workshopov a školení, v celkovom počte 7.

Zo strany vedenia sledovaných školských zariadení je umožnené odbornému personálu stravovacích prevádzok vzdelávanie a účasť na školeniach v oblasti stravovania, najmä vedúcej školskej stravovne, ktorá následne zabezpečí preškolenie ďalších zamestnancov. Evidencia školenia zamestnancov vo veciach hygieny potravín je kontrolovaná počas výkonu úradnej kontroly potravín v stravovacích zariadeniach.

4.2 HODNOTENIE JEDÁLNYCH LÍSTKOV MŠ A ZŠ

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko
RÚVZ so sídlom v Čadci, OHDM

Cieľom projektu je zmapovanie situácie v oblasti dodržiavania všeobecných zásad pre zostavovanie jedálnych lístkov v zariadeniach spoločného stravovania detí MŠ a ZŠ a zistiť frekvenciu podávania vybraných druhov potravín (pokrmov). Plnohodnotný, nutrične vyvážený jedálny lístok je dôležitým nástrojom pre napĺňanie výživových požiadaviek pre jednotlivé vekové skupiny stravníkov. Kontroly boli zamerané na hodnotenie 2 mesačných jedálnych lístkov v 3 stravovacích prevádzkach pri základných školách (ZŠS pri ZŠ, E. A. Cernana, Ústredie 286, 023 55 Vysoká nad Kysucou, ZŠS pri ZŠ, Komenského 752, 022 01 Čadca, ZŠS pri ZŠ 957, 023 11 Zákopčie) pre možnosť porovnania dosiahnutej zmeny - nutrične vyvážených jedálnych lístkov.

Mesačné zhodnotenie jedálnych lístkov bolo vykonané podľa zaslanej metodiky hodnotenia u vybraných druhov pokrmov (polievky, hlavné jedlo, prílohy, zelenina, nápoje).

Príprava pokrmov vo vybraných zariadeniach školského stravovania sa uskutočňuje v zmysle všeobecných zásad na zostavovanie jedálnych lístkov uvedených vo Vyhláske MŠ SR č. 330/2009 Z. z. o zariadení školského stravovania. Frekvencia podávania vybraných pokrmov podľa vypracovaného bodového systému je hodnotená ako dobrá až výborná. Zariadeniam školského stravovania pri základných školách bolo odporúčané vo väčšej miere zaraďovať do jedálnička hlavné jedlá z rýb, jedlá zo strukovín a obmieňať rôzne druhy príloh k hlavným jedlám ako napr. tarhoňa, bulgur, kuskus a pod. K obedom podávať viac čerstvých zeleninových šalátov alebo tepelne upravenej zeleniny.

Pestrosť jedálneho lístka bola vyhodnotená ako vyhovujúca, vzhľadom na zistený koeficient pestrosti vo všetkých určených zariadeniach nad 0,5.

4.3 ÚRAZY U DETÍ V SR

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko
KNsP Čadca, RÚVZ so sídlom v Čadci, OHDM

NCZI má v zmysle príslušnej legislatívy v správe Národné registre, medzi ktoré patrí aj Národný register úrazov, vyžadujúci poskytnutie ústavnej zdravotnej starostlivosti s hlásením úrazov detí. Nakoľko klinickí lekári z dôvodu zaneprázdnenosti nehlásia reálny počet úrazov, uzavrela sa dohoda o spolupráci medzi NCZI, Sekciou zdravia MZ SR a ÚVZ SR v oblasti zberu vybraných informácií o úrazoch detí v SR.

V roku 2022 sa uvedený projekt oddelením hygieny detí a mládeže RÚVZ so sídlom v Čadci nerealizoval.

6. ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko
RÚVZ so sídlom v Čadci, OE

Realizácia vlastného očkovania: vykonáva sa priebežne.
Vlastné očkovanie vykonávajú PZS podľa schválenej očkovacej schémy.

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2022

RÚVZ so sídlom v Čadci sa podieľa na realizácii prioritných úloh podľa pokynov ÚVZ SR. Vypracovaný očkovací kalendár na rok 2022 bol zaslaný všetkým VLDD a VLD okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto a taktiež zverejnený na webovom sídle tunajšieho RÚVZ. V roku 2022 neboli realizované zmeny v očkovacom kalendári.

Viacúčelové imunologické prehľady v SR

Ich realizácia bude prebiehať v termínoch a podľa pokynov gestora úlohy.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO, (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy):

Vykonáva sa priebežne. V roku 2022 bolo zaznamenaných 10 ochorení preventabilných očkovaním - pertussis. Ochorenia mali sporadický charakter. Ochoreli 3 muži a 7 žien. V 4 prípadoch boli chorí riadne očkovaní vzhľadom na vek, v 3 prípadoch chýbal v zdravotnej dokumentácii záznam o očkovaní, v 3 prípadoch sa jednalo o neočkované osoby vzhľadom na vek. U kontaktov bol zisťovaný očkovací status a nariadené protiepidemické opatrenia. Ochorenia na parotitídu, osýpky, rubeolu a poliomyelitídu v roku 2022 neboli hlásené.

Manažment očkovania

Lekárom prvého kontaktu z okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto bol zaslaný aktuálny očkovací kalendár na rok 2022. Očkovací kalendár na rok 2022 bol zverejnený i na webovej stránke tunajšieho RÚVZ.

Na webovej stránke tunajšieho RÚVZ bol zverejnený článok s názvom “Európsky imunizačný týždeň 2022”, ktorý kládol dôraz na potrebu a význam vakcinácie aj vzhľadom k prebiehajúcej pandémie COVID-19 a vojnovému konfliktu na Ukrajine, ktorý spôsobil príliv nevakcinovaných migrantov do našej krajiny (najmä malých detí). Článok bol taktiež zaslaný 8 printovým aj elektronickým médiám na zverejnenie. Pri vstupe a v priestoroch budovy RÚVZ so sídlom v Čadci boli pre verejnosť pripravené 4 informačné panely, ktoré sprostredkovávali informácie o význame a benefítoch očkovania, ochoreniach preventabilných očkovaním, imunite získanej očkovaním ako aj mýtoch súvisiacich s očkovaním. Pri príležitosti Európskeho imunizačného týždňa (EIW) pripravili zamestnanci oddelenia epidemiológie edukačnú aktivitu - prednášku zameranú na princíp, techniku a bezpečnosť očkovania, kontraindikácie a nežiaduce účinky súvisiace s podaním očkovacej látky. Prednášky sa zúčastnilo 20 zdravotných sestier nadstavbového štúdia zo SZŠ sv. Františka z Asissi v Čadci, ktoré zároveň vykonávajú odbornú prax v KNsP Čadca. Pre lepšie porozumenie problematiky boli počas prednášky využité aj videá znázorňujúce vakcináciu

(história očkovania, kolektívna imunita, vývoj a bezpečnosť vakcín, nežiaduce účinky a pod.) a ochorenia, ktorých závažný priebeh je preventabilný očkovaním. Poskytovateľom zdravotnej starostlivosti VLD, VLDD boli distribuované propagačné letáky o infekčných ochoreniach a možnostiach vakcinácie. V priebehu imunizačného týždňa boli odbornej i laickej verejnosti telefonicky poskytované informácie, vrátane konzultácií v oblasti problematiky očkovania, pričom sa odporúčal a zdôrazňoval význam očkovania pre jednotlivca ako aj pre celú spoločnosť. V rámci edukačnej aktivity „Vzdelávanie budúcich sestier na SZŠ“ zamestnanci oddelenia epidemiológie zrealizovali spolu 3 prednášky pre 76 študentov zo SZŠ sv. Františka z Asissi v Čadci, zamerané na princíp vakcinácie, typy očkovacích látok, správnu aplikáciu očkovacích látok, bezpečnosť v očkovaní, nežiaduce účinky a kontraindikácie očkovania, ochorenia ako diftéria, tetanus, pertusiss, poliomyelitída, hemofilové invazívne nákazy – HiB, pneumokokové invazívne ochorenia, vírusová hepatitída B – VHB, osýpky, ružienka, parotitída. Zároveň boli premietané edukačné filmy s tematikou ochorenia chrípka, pertusiss, nežiaduce účinky po očkovaní, železné pľúca a prezentácia zameraná na priblíženie očkovacieho kalendára pre pravidelné povinné očkovanie detí a dospelých na rok 2022. Ďalej bola prezentovaná prednáška s témou hygieny rúk ako najefektívnejšieho nástroja v prevencii nozokomiálnych nákaz a súčasť ochrany zdravia pacientov spolu s názornou ukážkou správnosti dezinfekcie rúk u zdravotníckeho personálu pomocou UV lampy.

Štvrťročne sú zasielané štatistické údaje o odmietaní povinného očkovania na ÚVZ SR.

Kontrola očkovania v SR

Kontrola očkovania sa vykonáva podľa odborného usmernenia na kontrolu očkovania v mesačných intervaloch zo všetkých pediatrických obvodov okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto. Podľa očkovacieho kalendára bolo v roku 2022 zaznamenaných 11569 očkovacích výkonov.

Vlastná administratívna kontrola očkovania v SR

Administratívna kontrola očkovania bola vykonaná k 31.08.2022 v zmysle platného usmernenia ÚVZ SR – hlavného hygienika SR zo dňa 06.07.2022, č. OI/6202/22169/2022 doručeného na tunajší RÚVZ evid. pod. č. RH/2022/1334-6296 v jednotlivých zdravotníckych ambulanciách všeobecných lekárov pre deti a dorast. Zaočkovanosť v jednotlivých kontrolovaných ročníkoch narodenia u jednotlivých druhov očkovania sa v okrese Čadca pohybovala od 96,69% do 99,07%. V okrese Kysucké Nové Mesto sa zaočkovanosť pohybovala od 90,63% do 98,42%. Nižšia zaočkovanosť ako 95% bola v rámci povinného očkovania zaznamenaná v okrese Kysucké Nové Mesto v ročníku narodenia 2020 pri základnom očkovaní proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, vírusovej hepatitíde B, hemofilovým invazívnym nákazám, detskej obrne a pneumokokovým invazívnym ochoreniam, kde zaočkovanosť dosiahla 94,79%. Neboli zaznamenané nedostatky v evidencii, dokumentácii, vo výkone očkovania, skladovaní vakcín a dodržiavaní chladového reťazca. Preplnenosť chladničiek nebola zistená v žiadnom obvode. Očkovacie látky boli uskladnené podľa dĺžky expirácie. Správa z vyhodnotenia kontroly očkovania k 31.08.2022 za okresy Čadca a Kysucké Nové Mesto bola v stanovenom termíne zaslaná RÚVZ so sídlom v Žiline. Výsledky dosiahnutej zaočkovanosti sú zverejnené na webovom sídle tunajšieho RÚVZ pre oboznámenie odbornej i laickej verejnosti.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Čadci, OE

Zlepšenie laboratórnej spolupráce

Do informačného systému EPIS sú hlásené laboratórne výsledky z OKM FNsP Žilina, Klinická biochémia s.r.o. Žilina, Unilabs Ružomberok, MOM okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto, OKM KNsP Čadca. Ostatné laboratóriá k hláseniu laboratórných výsledkov prenosných ochorení do IS nepristúpili. Do IS EPIS tunajšiemu RÚVZ nie sú hlásené všetky pozitívne laboratórne výsledky prenosných ochorení, ktoré podliehajú hláseniu.

Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení

Aj napriek propagovaniu využívania on-line hlásenia prenosných ochorení do existujúceho informačného systému EPIS, hlásna služba PZS sa uskutočňuje poštovou formou, prípadne e-mailovou poštou. Pre zlepšenie hlásnej služby prenosných ochorení je na web sídle tunajšieho RÚVZ uverejnený zoznam povinne hlásených prenosných ochorení i vzor individuálneho hlásenia prenosnej choroby. Elektronickou poštou boli tieto informácie poskytnuté lekárom prvého kontaktu z okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto.

Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení

Systém rýchleho varovania sa využíva priebežne na hlásenie zákonom stanovených prenosných ochorení. Odborní zamestnanci oddelenia epidemiológie tunajšieho RÚVZ hlásili 41 sporadických prípadov. V systéme EPIS bolo vykázaných 36 epidémií.

Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom prisťahovalcov a vojnových utečencov z Ukrajiny

V okrese Čadca a Kysucké Nové Mesto sa nenachádzajú utečenecké tábory a strediská. Na základe žiadosti ÚVZ SR bol RÚVZ so sídlom v Čadci požiadaný o súčinnosť pri zabezpečení opatrení vzhľadom na možnú vlnu migrácie v súvislosti so situáciou na Ukrajine, ktorá spočívala v dôslednom monitorovaní epidemiologickej situácie, vykonávaní epidemiologického vyšetrovania, kontrole očkovania cestou VLDD, pravidelnom povinnom očkovaní, doočkovaní detí. Ďalej v spolupráci s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti pri zavádzaní protiepidemických opatrení v zdravotníckych zariadeniach, informovaní VLD, VLDD o potrebe sledovania zvýšeného výskytu prenosných ochorení ako aj vo vykonávaní surveillance poliomyelitídy v odpadových vodách.

V zmysle usmernenia hlavného hygienika SR boli pravidelne zasielané požadované údaje - denné hlásenie počtu utečencov z Ukrajiny chorých na prenosné ochorenie, vrátane ich evidencie v EPIS. V súvislosti s aktuálnou situáciou na Ukrajine a príchodom, resp. prechodom migrujúcich občanov Ukrajiny cez územie Slovenskej republiky sa obrátil hlavný hygienik SR na tunajší RÚVZ so žiadosťou na vykonanie štátneho zdravotného dozoru v ubytovacích zariadeniach určených na ubytovanie migrantov z Ukrajiny. Štátny zdravotný dozor bol v ubytovacích zariadeniach vykonaný oddelením hygieny životného prostredia a zdravia a oddelením hygieny detí a mládeže, nedostatky neboli zistené.

Lekárom prvého kontaktu boli na základe žiadostí ÚVZ SR zasielané informácie e-mailovou poštou – Zabezpečenie opatrení vzhľadom na možnú vlnu migrácie v súvislosti so situáciou

na Ukrajine, Ako postupovať pri očkovaní utečencov z Ukrajiny, Prístup k očkovaní utečencov z Ukrajiny a Informácia o potrebe sledovania zvýšeného výskytu všetkých infekčných ochorení v súvislosti s prebiehajúcim nárastom migrácie a zdržiavaním sa migrantov na našom území.

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Uskutočňuje sa priebežne prostredníctvom web stránky tunajšieho RÚVZ a zasielaním informácií lekárom prvého kontaktu e-mailovou poštou – Svetový imunizačný týždeň 2022, Európsky imunizačný týždeň 2022, Svetový deň čistých rúk – 5. máj 2022, 1. december – Svetový deň boja proti AIDS, Chrípková sezóna 2022/2023: Očkovanie proti chrípke a ďalšie informácie o prevencii ochorenia, Chrípková sezóna 2022/2023, Súčasná chrípková sezóna prerástla do chrípkovej epidémie ešte pred vianočnými prázdninami, Pripravte sa na hlavnú sezónu kliešťov, chráňte sa pred infekčnými ochoreniami, ÚVZ/RÚVZ BB: Upozorňujeme na nárast prípadov kliešťovej encefalitídy. V prípade záujmu bolo poskytované odborné poradenstvo širokej verejnosti, PZS a pod. Na základe usmernenia ÚVZ SR zamestnanci oddelenia epidemiológie od 47. KT 2022 v pravidelných týždenných intervaloch spracovávajú dokument „Epidemiologická situácia v okresoch Čadca a Kysucké Nové Mesto“ a v pravidelných mesačných intervaloch od mesiaca november 2022 dokument „Analýza epidemiologickej situácie v okresoch Čadca a Kysucké Nové Mesto“. Uvedené dokumenty sú zverejňované na web sídle tunajšieho RÚVZ.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Čadci, OE

Testovanie novej verzie IS EPIS s migrovanými údajmi

V roku 2022 nebola k dispozícii nová verzia IS EPIS na účely testovania. RÚVZ so sídlom v Čadci sa bude podieľať na realizácii podľa pokynov ÚVZ SR.

Súbežné prevádzkovanie starej aj novej verzie IS EPIS

V roku 2022 neprebiehala súbežné prevádzkovanie starej aj novej verzie IS EPIS (nebola k dispozícii). RÚVZ so sídlom v Čadci sa bude podieľať na realizácii podľa pokynov ÚVZ SR.

Výlučné prevádzkovanie novej verzie IS EPIS

V roku 2022 neprebiehala výlučné prevádzkovanie novej verzie IS EPIS (nebola k dispozícii). RÚVZ so sídlom v Čadci sa bude podieľať na realizácii podľa pokynov ÚVZ SR.

Kontrola kvality údajov v EPISe - vykonáva sa priebežne.

Vyhľadanie a dopĺňanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ

Je zabezpečené priebežné reagovanie na nové požiadavky položiek povinne hlásených do sietí, ktoré boli zohľadnené pri tvorbe programu EPIS. Nové požiadavky sú priebežne vyhľadávané a aktívne sledované. V roku 2022 bolo v systéme EPIS zaevidovaných 31532

prenosných ochorení, z toho importovaných zo zahraničia bolo 513 ochorení. Z počtu importovaných nákaz tvorili najvyšší počet ochorenia na COVID-19.

Manažment epidémií

Vykonávaný priebežne. V systéme EPIS bolo vykázaných 36 epidémií. Každá epidémia má pridelený názov, ku ktorému sa priradujú príslušné prípady. U všetkých epidémií bol vyhladávaný prameň a faktor prenosu so zabezpečením príslušných protiepidemických opatrení, epidémie boli spôsobené et. agens 2019-nCoV ochorenia COVID-19.

Detailný rozbor bude uvedený vo VS za rok 2022.

Manažment kontaktov a ohnisk

Vykonávaný priebežne. V roku 2022 bolo evidovaných 1036 ohnisk s protiepidemickým zabezpečením kontaktov. V ohniskách boli nariadené nasledovné protiepidemické opatrenia: dezinfekcia – 956x, informovanie zainteresovaných – 226x, sprísnenie hyg. epid. režimu – 249x, vyhládanie podozrivých z nákazy – 282x, vyhládanie podozrivých z ochorenia – 5x, zdravotná výchova – 1184x, lekársky dohľad – 3x, ZZD – 2x.

Vzhľadom k značnému nárastu počtu pozitívnych osôb na ochorenie COVID-19 nebolo možné v systéme EPIS spracovať všetky ohniská nákazy. Pri ochoreniach na COVID-19 boli evidované údaje v stanovenom rozsahu podľa požiadaviek administrátora IS EPIS a ÚVZ SR.

Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC – TESSy- „The Epidemiological Surveillance System“, úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC

Priebežne podľa definovaných požiadaviek ECDC – TESSY je denne dopĺňaná centrálna databáza individuálne hlásených prípadov infekčných ochorení. Pravidelne v týždenných intervaloch sú evidované prípady ARO a CHPO od lekárov prvého kontaktu, v mimoriadnych situáciách je využívaný i systém rýchleho varovania (SRV). Priebežne sú dopĺňané výsledky vyšetrení z NRC. V rámci územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Čadci boli všetci poskytovatelia zdravotnej starostlivosti na základe žiadosti ÚVZ SR upozornení na zmenu v termíne hlásenia ARO a chrípky a CHPO od 01.01.2023 ako aj na potrebu zabezpečenia bezodkladného hlásenia prípadov SARI v zmysle definície ECDC primárom/poverenou osobou daného oddelenia v KNsP Čadca. V praxi sú uplatňované výstupy analýz z dôvodu prevencie a kontroly prenosných ochorení.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Gestor

RÚVZ so sídlom v Trenčíne a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Čadci, OE

Surveillance vybraných nemocničných nákaz na jednotkách intenzívnej starostlivosti a infekcií v mieste chirurgického výkonu podľa protokolu ECDC

Na uvedenej úlohe RÚVZ so sídlom v Čadci neparticipuje. So žiadosťou o zapojenie sa do projektu bola opakovane oslovená KNsP Čadca, ktorá neprejavila záujem.

Európska surveillance infekcií Clostridium difficile podľa protokolu ECDC

Oddelenie epidemiológie kontinuálne vykonáva surveillance incidencie CDI prostredníctvom EPIS s následným zabezpečením protiepidemických opatrení. V roku 2022 bolo zaevidovaných spolu 215 ochorení. Komunitných ochorení bolo evidovaných 126, z toho potvrdených s produkciou toxínu bolo 92 ochorení a možných GDH pozit. 34. Nozokomiálny charakter malo 89 ochorení, z toho 65 ochorení s produkciou toxínu a 24 možných GDH pozit.

Realizácia incidenčného sledovania CDI-II etapa

Na základe žiadosti RÚVZ so sídlom v Trenčíne doručenej na RÚVZ so sídlom v Čadci dňa 18.10.2022 evid. pod č. RH/2022/1856-9276 boli v prílohách zaslané denominátorové údaje k surveillance CDI za roky 2019, 2020 a 2021 doplnené o algoritmus používaný na diagnostiku CDI a položky surveillance option.

Bodové prevalenčné sledovanie nozokomiálnych nákaz a spotreby antibiotík v európskych nemocniciach (BPS)

RÚVZ so sídlom v Čadci sa bude podieľať na realizácii BPS podľa pokynov ÚVZ SR.

Realizácia kampane Clean care is save care

V rámci kampane WHO – Svetový deň čistých rúk - 5. máj 2022 bola zverejnená informácia o svetovom dni na web sídle RÚVZ so sídlom v Čadci a vytvorený nástenný panel s uvedenou problematikou. Z hľadiska mimoriadnej epidemiologickej situácie pre pandémiu COVID-19 sa realizácia kampane na oddeleniach KNsP Čadca nerealizovala.

Implementácia moderných foriem vzdelávania epidemiológov a cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN

Vykonáva sa priebežne.

Skvalitnenie surveillance a kontroly nozokomiálnych nákaz

Priebežne je vykonávaná kontrola NN v KNsP Čadca, dialyzačnom stredisku Biorenal s.r.o. v Čadci a v ambulantných zdravotníckych zariadeniach. V roku 2022 bolo hlásených 250 NN z KNsP Čadca.

V súvislosti s odberom vzoriek sterov bol 40x vykonaný ŠZD, zaslaných bolo 50 vyhodnotení kontrolných sterov z prostredia a rúk zdravotníckych pracovníkov a zo sterilných materiálov. Celkovo bolo odobratých 573 sterov z prostredia. Z tohto počtu bolo 37 vzoriek pozitívnych. Zo sterilného materiálu bolo odobratých 142 vzoriek, z toho 6 s pozitívnym nálezom.

V roku 2022 bolo hlásených 8 NN zapríčinených bakteriálnymi pôvodcami infekčných ochorení s klinicky a epidemiologicky významnými mechanizmami rezistencie. Protiepidemické opatrenia a zabezpečenie odberu biologického materiálu na vyšetrenie prítomnosti inf. agens u úzkych kontaktov bolo riešené v spolupráci s KNsP Čadca, nakoľko kontakty boli ešte hospitalizované.

V rámci ŠZD bola vykonaná kontrola výsledkov predložených protokolov funkčnosti sterilizačnej techniky v 62 zdravotníckych zariadeniach. Celkovo bolo skontrolovaných u PZS 27x HSV a 46x AUT a v KNsP Čadca bolo skontrolovaných 10x HSV, 3x AUT, 2x plazma a 1x parný st. Výsledky preukázali funkčnosť kontrolovanej sterilizačnej techniky.

Analýza výskytu nozokomiálnych nákaz je vykonávaná mesačne. Pri výskyte nozokomiálnych nákaz v rámci ŠZD boli vykonané kontrolné stery z prostredia a rúk zdravotníckych pracovníkov a sterilných materiálov, kontrola HER. Celkovo bolo evidovaných 250 nozokomiálnych nákaz v KNsP Čadca. Na detskom oddelení 8 NN, na

internom oddelení 62 NN, na oddelení dlhodobochorých 75 NN, na odd. OAIM 8 NN, na chirurgickom oddelení 49 NN a na neurologickom oddelení 48 NN.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Čadci, OE

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo

Monitorovanie, zabezpečenie včasného varovania pred závažnými ohrozeniami zdravia a využívanie spoľahlivých informácií sa vykonáva priebežne podľa epidemiologickej situácie. V roku 2022 pokračovala mimoriadna epidemiologická situácia v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 spôsobeným vírusom SARS-CoV-2. Vzhľadom na pretrvávajúcu situáciu zamestnanci oddelenia epidemiológie v spolupráci s oddelením hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov, oddelením hygieny životného prostredia a zdravia, hygieny detí a mládeže, oddelenia podpory zdravia a výchovy k zdraviu a oddelením preventívneho pracovného lekárstva vykonávali epidemiologické šetrenia nahlásených pozitívnych osôb, ich evidenciu do IS EPIS a vyhľadávanie osôb v úzkom kontakte s pozitívnou osobou. Zabezpečovali protiepidemické opatrenia v ohniskách nákaz, v nemocnici, v centrách sociálnych služieb (CSS), v charite i na pracoviskách v zmysle aktuálne platných vyhlášok a usmernení hlavného hygienika SR ÚVZ SR. Celkovo bolo v IS EPIS evidovaných 30172 prípadov s dg. U071, teda osôb pozitívnych na ochorenie COVID-19, z toho importovaných prípadov bolo 509.

Evidovaných bolo 36 epidémií v dôsledku ochorenia COVID-19, z toho 32x v centrách sociálnych služieb, 1x na pracovisku, 1x v Kysuckej nemocnici s poliklinikou Čadca a 2x v Dome charity sv. Gianny Čadca. Zápisnicou o epidemiologickom vyšetrení boli nariadené protiepidemické opatrenia v 15 zariadeniach. Od mesiaca máj 2022 tunajší RÚVZ nevydával zápisnice z epidemiologického šetrenia pre zariadenia sociálnych služieb na základe usmernenia ÚVZ SR, protiepidemické opatrenia boli v plnom rozsahu zabezpečované.

V rámci aplikácie NCZI Moje eZdravie boli na RT-PCR testy objednávané všetky osoby, ktoré boli klasifikované ako úzke kontakty s pozitívnymi osobami, zabezpečené boli tiež RT-PCR testy pre osoby, ktoré prišli zo zahraničia a boli registrované v eHranici. Osoby registrované v eHranici boli denne evidované a osoby z vybraných krajín boli v rámci overenia dodržiavania karanténnych opatrení telefonicky kontaktované. V súčinnosti s policajným zborom SR bola do 5. KT 2022 zabezpečená kontrola dodržiavania karanténnych opatrení v domácnostiach u pozitívnych osôb, tiež osôb, ktoré sa vrátili zo zahraničia tzv. repatriantov a osôb, ktoré prišli do úzkeho kontaktu s pozitívnou osobou. Na základe doručenej informácie z ÚVZ SR po rokovaní pracovných skupín Ústredného krízového štábu a schválení HH SR bola od 6. KT 2022 zrušená úloha týždenného hlásenia RÚVZ výsledkov kontrol dodržiavania izolácie a karantény, vrátane kontrol izolácie a karantény v spolupráci s policajným zborom SR. Zároveň bolo na základe doručenej informácie z ÚVZ SR od 6. KT 2022 zrušené zasielanie týždenných počtov kontaktov pozitívne testovaných osôb na ochorenie COVID-19 a počty repatriantov z tzv. rizikových krajín. Od februára 2022 na základe usmernenia ÚVZ SR bola zrušená možnosť bezplatného

testovania RT-PCR testami u osôb, ktoré prišli zo zahraničia a chceli si „skrátit“ 5 dňovú karanténu. V súvislosti s nárastom počtu žiadateľov na vyšetrenie RT-PCR testami a AG testami najmä počas vysokej incidencie variantu omikron bola navýšená kapacita odberových miest. V spolupráci s intervenčným tímom MZ SR zamestnanci oddelenia epidemiológie tunajšieho RÚVZ zabezpečovali RT-PCR testovanie klientov a zamestnancov v CSS v spolupráci s DZS Rescue Systém s.r.o. Žilina a RÚVZ so sídlom v Žiline boli zabezpečené odbery vzoriek u imobilných osôb.

Prostredníctvom EWRS boli na ÚVZ SR hlásené informácie o pozitívnych osobách na ochorenie COVID-19, ktoré prišli zo zahraničia, zároveň bolo vykonávané epidemiologické šetrenie osôb hlásených tunajšiemu RÚVZ prostredníctvom EWRS.

Na základe usmernení ÚVZ SR bolo vykonávané monitorovanie vybraných indikátorov zvýšenej chorobnosti osôb na COVID-19/ARO a CHPO ako aj epidemiologické vyšetovanie prioritných skupín obyvateľstva - osôb pozitívnych na ochorenie COVID-19 a sledovanie ich úzkych kontaktov pri vysokej incidencii variantu omikron.

V zmysle platnej legislatívy boli riešené doručené podnety a oznámenia o podozrení zo spáchania priestupku – nedodržiavanie nariadených karanténnych opatrení.

V spolupráci s OKM KNsP Čadca boli pravidelne zamestnancami oddelenia epidemiológie tunajšieho RÚVZ vyberané a zasielané pozitívne vzorky COVID-19 spĺňajúce kritériá na sekvenáciu do NRC ÚVZ SR. V spolupráci s RÚVZ so sídlom v Žiline a sentinelovými lekármi bol zabezpečovaný odber vzoriek od pacientov na vyšetrenie prítomnosti vírusu chrípky i SARS-CoV-2.

V I. polroku 2022 bolo zabezpečené pravidelné monitorovanie a vykazovanie údajov vyťažnosti RÚVZ so sídlom v Čadci, následne bolo hlásenie údajov vyťažnosti zrušené na základe pokynu ÚVZ SR. Zabezpečená bola pravidelná účasť na Webexoch RÚVZ v SR organizovaných MZ SR.

Naďalej boli poskytované informácie pre širokú laickú i odbornú verejnosť prostredníctvom Call centra pre vybavovanie telefonických konzultácií a prostredníctvom elektronickej pošty. Na web stránke tunajšieho RÚVZ boli zverejnené informácie: Aktuálna situácia v regióne (pravidelne aktualizované), Vyhlášky ÚVZ SR, Informácie o výskyte nového variantu COVID-19 – Omikron, Informácie o očkovaní proti COVID-19 a jeho význame, Opatrenia zabráňujúce vzniku a šíreniu COVID-19, TS ÚVZ SR Monitorovanie odpadových vôd v SR na prítomnosť vírusu SARS-CoV-2, Informácie ÚVZ SR o výsledkoch sekvenovania pozitívnych vzoriek, COVID-19: Aktuálne odporúčania pre obyvateľov, COVID-19: Epidemiologickú situáciu sledujeme nepretržite, Informácia pre verejnosť podľa vyjadrenia MZ SR – pozastavené plošné bezplatné PCR testovanie, Odporúčania hlavného hygienika SR pred veľkonočnými sviatkami, Odporúčania hlavného hygienika SR na prevenciu a zamedzenie šírenia ochorenia COVID-19, Odporúčanie pre ubytovacie zariadenia v súvislosti s prevenciou šírenia ochorenia COVID-19.

Na webovom sídle tunajšieho RÚVZ bola zverejnená TS ÚVZ SR a lekárom prvého kontaktu boli zaslané informácie e-mailovou poštou v znení: Na Slovensku bol potvrdený prípad ochorenia na západonílsku horúčku, TS ÚVZ SR: Prípady opičích kiahní v európskom regióne (základné informácie o ochorení), Vírusové ochorenie Ebola: Informácia pre cestovateľov, Na Slovensku pribudli dva nové prípady opičích kiahní, Evidujeme dva nové prípady opičích kiahní, na Slovensku pribudli tri nové prípady opičích kiahní, Opičie kiahne: Informácie a odporúčania pre organizátorov podujatí, tretí potvrdený prípad opičích kiahní na Slovensku. Usmernenie hlavného hygienika SR Koordinácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v Slovenskej republike, Úmrtie dvoch osôb na opičie kiahne v Španielsku, Usmernenie hlavného hygienika SR týkajúce sa ochorenia na západonílsku horúčku vyvolanú West Nile vírusom, Usmernenie hlavného hygienika SR v súvislosti

s výskytom ochorení na opičie kiahne v Európe, Usmernenie MZ SR k indikáciám testovania metódou RT-PCR, LAM, PoCT a testovaniu pacientov, zamestnancov a osôb zúčastňujúcich sa praktickej odbornej prípravy v ústavných zdravotníckych zariadeniach (nemocniciach), poliklinikách, zdravotných strediskách združujúcich zdravotnícke zariadenia ambulantnej zdravotnej starostlivosti a ambulanciách, Výskyt hepatitídy neznámej etiológie u detí v niektorých európskych krajinách, Usmernenie hlavného hygienika SR - Hlásenie osôb s významnou profesionálnou expozíciou v oblasti zdravotníctva, Vypuknutie nákazy Salmonella Typhimurium vo viacerých krajinách pravdepodobne súvisí s čokoládovými výrobkami, Informácia o zistení polyrezistentných kmeňov baktérií z ECDC Acinetobacter baumannii – blaOXA-72 rezistentný na karbapenémy u kolonizovaných pacientov s nedávnou hospitalizáciou na Ukrajine, Epidémia infekcií vyvolaných P. aeruginosa v nórskech nemocniciach v súvislosti s jej nálezom v balení jednorazových navlhčených utierok predávaných pod názvom „Oasis Bedbath, hyperfumed“, Kontaminácia bioprotetických srdcových chlopní Mycobacterium chelonae, Polyrezistentná Candida auris v zdravotníckych zariadeniach.

Posilniť globálnu zdravotnú bezpečnosť (varovanie a reakciu na epidémie, ohrozenie biologickými zbraňami)

Zamestnanci oddelenia epidemiológie tunajšieho RÚVZ boli oboznámení so všetkými aktuálne platnými vyhláškami a usmerneniami ÚVZ SR v súvislosti s ochorením COVID-19 spôsobeným koronavírusom SARS-CoV-2. Pravidelne bola monitorovaná epidemiologická situácia vo svete prostredníctvom web stránok WHO, ECDC v súvislosti s výskytom prenosných ochorení.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Gestor

ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Čadci, OE

Na základe nariadenia ÚVZ SR podľa § 5 ods. 4 písm. k) zákona č. 355/2007 Z. z. a príslušného harmonogramu bolo vykonaných 6 odberov vzoriek odpadových vôd na prítomnosť divých a vakcinálnych kmeňov polio vírusov z mestskej ČOV Čadca, ktoré boli doručené na vyšetrenie do virologického laboratória v Banskej Bystrici všetky s negatívnym výsledkom.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Čadci, OE

Pre verejnosť - záujemcom o prevenciu HIV/AIDS je poskytované individuálne poradenstvo. Na web sídle tunajšieho RÚVZ bola k 1. decembru zverejnená informácia o Svetovom dni

boja proti AIDS, v priestoroch budovy tunajšieho RÚVZ bol pripravený informačný panel s aktuálnymi informáciami o AIDS. V rámci edukačných programov sa prednášky na školách nevykonávali vzhľadom na pandémiu ochorenia COVID-19 ako aj nezáujem zo strany škôl o tieto aktivity. V sledovanom období bolo hlásených 21 pohlavných ochorení z dermatovenerologickej, gynekologickej, urologickej ambulancie, Národného referenčného centra pre HIV/AIDS Bratislava, ktoré evidujeme v IS EPIS.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Trnave

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Čadci, OE

V poradni očkovania bola pre verejnosť poskytovaná konzultačná a poradenská činnosť v oblasti vakcinológie. Poradenstvo bolo pre nepriaznivú mimoriadnú epidemiologickú situáciu vykonávané telefonicky alebo e-mailom. V roku 2022 bolo poskytované poradenstvo v očkovaní pred cestou do zahraničia, poradenstvo v problematike odporúčaného a povinného očkovania – 198 telefonických konzultácií. U hlásení odmietnutí očkovania detí bolo 112 zákonným zástupcom detí odmietajúcich povinné pravidelné očkovanie detí zaslané poučenie pri odmietnutí očkovania s výzvou možnosti poradenstva v problematike vakcinácie v poradni očkovania. V rámci edukačnej aktivity „Vzdelávanie budúcich sestier na SZŠ“ zamestnanci oddelenia epidemiológie zrealizovali spolu 3 prednášky pre 76 študentov zo SZŠ sv. Františka z Asissi v Čadci, zamerané na princíp vakcinácie, typy očkovacích látok, správnu aplikáciu očkovacích látok, bezpečnosť v očkovaní, nežiaduce účinky a kontraindikácie očkovania, ochorenia ako diftéria, tetanus, pertusiss, poliomyelitída, hemofilové invazívne nákazy – HiB, pneumokokové invazívne ochorenia, vírusová hepatitída B – VHB, osýpky, ružienka, parotitída. Zároveň boli premietané edukačné filmy s tematikou ochorenia chrípka, pertusiss, nežiaduce účinky po očkovaní, železné pľúca a prezentácia zameraná na priblíženie očkovacieho kalendára pre pravidelné povinné očkovanie detí a dospelých na rok 2022. Ďalej bola prezentovaná prednáška s témou hygieny rúk ako najefektívnejšieho nástroja v prevencii nozokomiálnych nákaz a súčasť ochrany zdravia pacientov spolu s názornou ukážkou správnosti dezinfekcie rúk u zdravotníckeho personálu pomocou UV lampy.

6.9. OPTIMALIZÁCIÁ VEREJNEJ SPRÁVY V OBLASTI EPIDEMIOLOGIE

Gestor

ÚVZ SR

Spolupracujúce pracovisko

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Čadci, OE

RÚVZ so sídlom v Čadci sa bude podieľať na realizácii podľa pokynov ÚVZ SR.

9. PODPORA ZDRAVIA A VÝCHOVA K ZDRAVIU

9.1 ZDRAVOTNÉ UVEDOMENIE A SPRÁVANIE OBYVATEĽOV SR

Gestor úlohy

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Čadci, OPZaVkJ

Počas roku 2022 bol realizovaný monitoring Zdravotného uvedomenia a správania sa obyvateľov SR v roku 2022 formou dotazníkového prieskumu (počet dotazníkov 104 ks). Dotazníky boli distribuované respondentom podľa metodického usmernenia, zber dát prebiehal od júla do septembra, následne boli dotazníky zadané do databázy a zaslané na ďalšie spracovanie do ÚVZ SR.

9.2 PRIESKUM ZDRAVOTNEJ GRAMOTNOSTI OBYVATEĽOV SR

Gestor úlohy

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Čadci, OPZaVkJ

Prieskum zdravotnej gramotnosti obyvateľov SR nebol v roku 2022 uskutočnený, nakoľko posledný prieskum prebiehal v roku 2020 a jeho realizácia prebieha podľa pokynov ÚVZ SR.

9.3 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN V PREVENCII OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025

Gestor úlohy

MZ SR, ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Čadci, OPZaVkJ

Realizácia Národného akčného plánu prevencie obezity sa vykonáva formou prednášok na základných a stredných školách, príp. aj pre iné vekové skupiny v okresoch Čadca a Kysucké Nové Mesto. Táto téma je súčasťou prednášok v prevencii nielen obezity, ale tiež aj nádorových, srdcovo-cievnych a iných ochorení. Pri realizácii tohto programu bolo v roku 2022 zrealizovaných celkovo 50 prednášok pre 1195 poslucháčov. Konkrétne 44 prednášok pre 870 žiakov základných a študentov stredných škôl (ZŠ Rázusova Čadca, ZŠ M. Mravca Raková, ZŠ Vysoká nad Kysucou, ZŠ Oščadnica, ZŠ Ochodnica, ZŠ Podvysoká, ZŠ Makov, ZŠ J. A. Komenského Čadca, SZŠ sv. Františka z Assisi Čadca, Gymnázium Turzovka) a 6 prednášok pre 325 seniorov (JDS Korňa, JDS Skalité, Klub 75 Kysucké Nové Mesto, JDS Krásno nad Kysucou, JDS Čierne, ÚNSS SR) zameraných na Zdravú výživu, Zvýšenie pohybovej aktivity, Zdravý životný štýl a poruchy príjmu potravy. Počas prednášok boli poslucháčom distribuované dostupné edukačné materiály, premietané dokumenty (napr.

dokument „Sami“), taktiež mali možnosť využiť diagnostiku pomeru telesného tuku a svalovej hmoty pomocou prístroja Omron KaradaScan. Pri príležitosti Svetového dňa obezity, Svetového dňa pohybom ku zdraviu a Svetového dňa potravy sme pripravili články, ktoré boli následne zaslané na uverejnenie do regionálnych printových týždenníkov MY Kysucké noviny, Kysucký večerník, Kysuce ďalej do regionálnych elektronických médií: internetové portály Mojekysuce, Zdravie a štýl, na internetové stránky miest Čadca, Turzovka, Kysucké Nové Mesto a Krásno nad Kysucou. Články sme zverejnili aj na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Čadci a k uvedeným témam boli vytvorené informačné panely pri vstupe do budovy RÚVZ a pri vstupe do ambulancie Poradne zdravia.

9.3.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Gestor úlohy

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Čadci, OPZaVkZ

Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie – Vyzvi srdce k pohybu nebola v roku 2022 realizovaná. Táto kampaň prebieha pravidelne v trojročných intervaloch, podľa pokynov ÚVZ SR a posledná kampaň prebehla v roku 2021.

9.4 PODPORA ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT

Gestor úlohy

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Čadci, OPZaVkZ

RÚVZ so sídlom v Čadci na tomto programe neparticipuje, nakoľko v územnej pôsobnosti nevidujeme znevýhodnené komunity.

9.5 STRATÉGIA ROZVOJA PORADENSKÝCH CENTIER OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA V SR

Gestor úlohy

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Čadci, OPZaVkZ

Súčasťou Oddelenia podpory zdravia a výchovy k zdraviu je aj Poradenské centrum ochrany a podpory zdravia. Cieľom činnosti poradenského centra ochrany a podpory zdravia je znižovanie výskytu zdravotných rizík prostredníctvom všeobecného a špecializovaného poradenstva zameraného na pozitívnu zmenu spôsobu života. Primárnou organizačnou jednotkou je základná poradňa zdravia. V roku 2022 bolo v základnej poradni zdravia

vyšetrených 87 klientov, z toho 24 klientov (5 mužov a 19 žien) bolo prvýkrát vyšetrených a 63 klientov (20 mužov a 43 žien) opakovane vyšetrených. Zistené údaje sú zaznamenané v počítačovom programe Test zdravé srdce. Vyšetrenie klientov prichádzajúcich do Základnej poradne zdravia pozostáva zo zaznamenania rodinnej a osobnej anamnézy, merania krvného tlaku a pulzu, obvodu bokov a pásu, s následným stanovením indexu WHR, výšky a hmotnosti, s následným stanovením indexu BMI, biochemických ukazovateľov (celkový cholesterol, krvná glukóza, triacylglyceroly, HDL a LDL cholesterol) a zisťovania indexu kardiovaskulárneho rizika TC/HDL, TG/HDL a LDL/HDL. V roku 2022 bolo tiež vykonaných 237 vyšetrení pečeňových transferáz (GPT, GOT a GGT). Výjazdovou poradňou zdravia boli v roku 2022 v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou realizované Dni zdravia pre zamestnancov spoločnosti Eliastech, COOP Jednota Čadca, MÚ Čadca a Vilija Čadca, ktorým boli na prístroji Reflotron Plus stanovené hodnoty celkového cholesterolu, meraný krvný tlak, poskytnuté individuálne poradenstvo zamerané na zdravý životný štýl a propagovaná Poradňa zdravia. Celkovo bolo vyšetrených 231 respondentov.

9.6 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM NA ROKY 2021-2030

Gestor úlohy:
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko
RÚVZ so sídlom v Čadci, OPZaVkJ

Realizácia Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom sa vykonáva prostredníctvom edukačného pôsobenia na žiakov základných a študentov stredných škôl a publikačnou činnosťou. Prednášky sú zamerané na Riziká užívania alkoholu a Fetálny alkoholový syndróm. Celkovo bolo v roku 2022 realizovaných 12 prednášok pre 268 žiakov základných a študentov stredných škôl (ZŠ Vysoká nad Kysucou, ZŠ Makov, Gymnázium Turzovka, SZŠ sv. Františka z Assisi Čadca, Pedagogická a sociálna akadémia sv. Márie Goretti Čadca, Obchodná akadémia D. M. J. Čadca, SOŠ obchodu a služieb Čadca). Prednášky boli doplnené premietaním dokumentov „Až do dna“ a „Vplyv pitia alkoholu na vývin plodu“. Rovnako mali žiaci a študenti počas prednášok možnosť využiť „opilecké okuliare“, ktoré navodzujú stav opitosti a poukazujú na riziko pitia alkoholu na seba a okolie. Pri príležitosti Medzinárodného dňa povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme a Európskeho týždňa boja proti drogám (s dôrazom na alkohol) boli vytvorené články, ktoré boli následne zaslané na uverejnenie do regionálnych printových týždenníkov MY Kysucké noviny, Kysuce ďalej do regionálnych elektronických médií: internetové portály Mojekysuce, Zdravie a štýl, na internetové stránky miest Čadca, Turzovka, Kysucké Nové Mesto a Krásno nad Kysucou. Články sme zverejnili aj na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Čadci a k uvedeným témam boli vytvorené informačné panely pri vstupe do budovy RÚVZ.

9.7 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA PRE ROKY 2021-2030

Gestor úlohy
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Čadci, OPZaVkJ

Oddelenie podpory zdravia a výchovy k zdraviu na RÚVZ so sídlom v Čadci sa zameriava na veľký počet aktivít zameraných na zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov, ktorí žijú v oblastiach našej pôsobnosti. Pre plnenie NPPZ spolupracujeme so školami (MŠ, ZŠ, SŠ), Centrami sociálnych služieb, mestskými a obecnými úradmi, zdravotníckymi organizáciami, Jednotou dôchodcov, Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, Mestskou políciou v Čadci, Okresným prezídiom policajného zboru v Čadci, Kysuckým kultúrnym strediskom a mnohými ďalšími. Šírime informácie o zdravom životnom štýle, o možnostiach zníženia rizík ovplyvňujúcich kvalitu života, prevencii a poradenstve v podpore zdravia. V rámci plnenia Národného programu podpory zdravia sme pokračovali v spolupráci s regionálnymi printovými médiami: MY Kysucké noviny, Kysucký večerník, Kysuce, ďalej s regionálnymi elektronickými médiami: internetový portál Zdravie a štýl, Mojekysuce, internetové stránky miest Čadca, Turzovka, Kysucké Nové Mesto a Krásno nad Kysucou.

V rámci NPPZ sa zameriavame na všetky vekové kategórie. U vekovej skupiny detí boli realizované zdravotno-výchovné aktivity zamerané na prevenciu zubného kazu u detí predškolského a školského veku (4 – 8 ročných). V roku 2022 bolo zrealizovaných 26 prednášok na tému „Zdravé zúbky“ celkovo pre 439 detí MŠ a žiakov 1. ročníka ZŠ (MŠ Čierne – Vyšný koniec, MŠ Hurbanova Čadca, MŠ Skalité – Ústredie, MŠ Zákopčie, MŠ J. Kráľa Čadca, ZŠ Makov, ZŠ Rázusova Čadca). Popri prezentáciách mali deti možnosť nacvičiť si správnu techniku umývania zúbkov a boli im premietané rozprávky z edície „Prečo zvieratka bolia zúbky?“.

V rámci NPPZ boli realizované edukačno-preventívne aktivity aj pre osoby v poproduktívnom veku - seniorov, zamerané na aktívne starnutie a prevenciu chronických neinfekčných ochorení. Celkovo bolo realizovaných 18 prednášok pre 975 seniorov, išlo konkrétne o 6 prednášok pre 325 seniorov na tému Zdravý životný štýl, 3 prednášky pre 175 seniorov na tému Ochorenia srdca a ciev, 4 prednášky pre 260 seniorov na tému Prevencia rakoviny hrubého čreva a konečníka, 1 prednáška pre 30 seniorov na tému Diabetes mellitus, 2 prednášky pre 155 seniorov na tému Alzheimerova choroba, 1 prednáška pre 15 seniorov na tému Osteoporóza, 1 prednáška pre 15 seniorov na tému Hygiena rúk. Prednášky boli realizované pre členov JDS Krásno nad Kysucou, JDS Čierne, JDS Skalité, JDS Korňa, Klub 75 Kysucké Nové Mesto, ÚNSS SR. Niektoré boli realizované v spolupráci s Kysuckým kultúrnym strediskom, iné boli naplánované z vlastnej iniciatívy. Počas prednášok prebehli diskusie k daným témam, poslucháčom boli distribuované dostupné edukačné materiály a bola propagovaná Poradňa zdravia.

V rámci prevencie onkologických ochorení sme sa zamerali hlavne na prevenciu rakoviny prsníka a prevenciu rakoviny hrubého čreva a konečníka. Počas roka 2022 bolo na dané témy realizovaných 8 prednášok pre 356 poslucháčov. Na tému Prevencia rakoviny hrubého čreva a konečníka bolo realizovaných 5 prednášok, konkrétne 1 prednáška pre 21 študentov (SZŠ sv. Františka z Assisi Čadca) a 4 prednášky pre 260 seniorov (JDS Krásno nad Kysucou, JDS Korňa, JDS Skalité, Klub 75 Kysucké Nové Mesto). Na tému prevencia rakoviny prsníka boli realizované 3 prednášky pre 75 študentov (SZŠ sv. Františka z Assisi Čadca). Prednášky boli spojené s diskusiou, využitím zdravotníckych modelov a distribúciou dostupných edukačných materiálov.

V rámci NPPZ boli naše aktivity zamerané na prevenciu látkových závislostí (tabak, alkohol, drogy) ale i prevenciu nelátkových závislostí (gamblerstvo, kyberšikana). Na tému drogových závislostí bolo realizovaných 13 prednášok, celkovo pre 298 poslucháčov (ZŠ Vysoká nad

Kysucou, ZŠ J. A. Komenského Čadca, ZŠ Makov, SOŠ obchodu a služieb Čadca, SZŠ sv. Františka z Assisi Čadca, Gymnázium Turzovka). Prednášky boli doplnené premietaním dokumentu „Luky – príbeh narkomana, príbeh bojovníka“. Na tému fajčenie ako rizikový faktor bolo realizovaných celkom 22 prednášok pre 469 poslucháčov (ZŠ Podzávoz, ZŠ M. Mravca Raková, ZŠ Rázusova Čadca, SZŠ sv. Františka z Assisi Čadca, SOŠ obchodu a služieb Čadca, Gymnázium Turzovka), v rámci prednášok bol žiakom a študentom premietaný film „Kým stúpa dym“, žiaci a študenti mali možnosť využiť meranie oxidu uhľnatého vo vydychovanom vzduchu prístrojom MicroSmokerlyzér. Taktiež pracovníčky OPZaVkZ poskytovali v priebehu dvoch týždňov počas februára 2022 odborné telefonické poradenstvo prostredníctvom Linky pomoci na odvykanie od fajčenia. Prednášky zamerané na alkohol sú bližšie opísané v kapitole 9.6. Pracovníčky OPZaVkZ spolupracovali s Mestskou políciou v Čadci na preventívnej akcii pre deti a mládež Revolution train – tzv. protidrogový vlak. Cieľom aktivít bola prevencia zneužívania návykových látok, zníženie dopytu po legálnych a nelegálnych drogách, zvýšenie trestnoprávnej zodpovednosti, podpora zdravého životného štýlu a zmysluplné využívanie svojho voľného času u žiakov ZŠ. Taktiež sa zúčastnili preventívnej aktivity MP Čadca – Živé knižnice s mladými liečenými narkomanmi, zameranej na žiakov základných a študentov stredných škôl, s posolstvom „Ty toto nemusíš zažiť“. Na tému nelátkových závislosti (gamblerstvo, kyberšikana) bolo realizovaných 22 prednášok, celkom pre 444 žiakov základných škôl (ZŠ Rázusova Čadca, ZŠ M. Mravca Raková, ZŠ Vysoká nad Kysucou, ZŠ J. A. Komenského Čadca, ZŠ Makov).

K aktivitám NPPZ patria aj aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou, ktoré sme zabezpečili uverejňovaním článkov a edukačno-intervenčných materiálov vo vyššie spomínaných printových a elektronických médiách, vytvárali sme informačné panely pri vstupe do budovy RÚVZ a pri vstupe do ambulancie Poradne zdravia. V roku 2022 sme spropagovali Svetový deň boja proti rakovine, Svetový deň obezity, kampaň Týždeň mozgu, Svetový deň zdravia, Svetový deň čistých rúk, Európsky deň melanómu, Svetový deň pohybom ku zdraviu, Svetový deň bez tabaku, Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi, Medzinárodný deň povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme, Európsky deň ústneho zdravia, Svetový deň Alzheimerovej choroby, Svetový deň srdca, Medzinárodný deň starších, Svetový deň potravy, Svetový deň umývania rúk, Svetový deň duševného zdravia, Svetový deň osteoporózy a Svetový deň diabetu. Okrem propagácie vyššie uvedených svetových dní, boli ďalej poskytnuté médiám články: Sezóna kliešťov, Prevencia počas horúčav a Letná dovolenková sezóna 2022.

Svetový deň boja proti rakovine

V rámci Svetového dňa boja proti rakovine sme pripravili článok a zaslali ho na uverejnenie do regionálnych printových týždenníkov MY Kysucké noviny, Kysuce ďalej do regionálnych elektronických médií: internetové portály Mojekysuce a Zdravie a štýl, na internetové stránky miest Čadca, Turzovka, Kysucké Nové Mesto a Krásno nad Kysucou, článok sme zverejnili aj na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Čadci. Pri vstupe do budovy RÚVZ a ambulancie Poradne zdravia boli vytvorené informačné panely s uvedenou témou. Taktiež sme pri príležitosti tohto dňa vykonali 8 prednášok, celkovo pre 356 poslucháčov zameraných na nádorové ochorenia – konkrétne na rakovinu prsníka a rakovinu hrubého čreva a konečníka.

Svetový deň obezity

Pri príležitosti Svetového dňa obezity sme pripravili článok a zaslali ho na uverejnenie do regionálnych printových týždenníkov MY Kysucké noviny, Kysucký večerník, Kysuce ďalej do regionálnych elektronických médií: internetové portály Mojekysuce, Zdravie a štýl, na internetové stránky miest Čadca, Turzovka, Kysucké Nové Mesto a Krásno nad Kysucou. Článok sme zverejnili aj na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Čadci a pri vstupe do budovy RÚVZ. Rovnako boli v rámci Svetového dňa obezity realizované 3 prednášky pre 51 žiakov základnej školy na tému Zdravý životný štýl.

Celoslovenská kampaň „Týždeň mozgu“

Pri príležitosti „Týždňa mozgu“ prebehli edukačné aktivity formou besied na lokálnej úrovni, a to konkrétne 8 besied na tému „Načo nám je mozog?“ pre 162 žiakov 3. až 4. ročníka základných škôl. Žiaci sa dozvedeli základné informácie o mozgu a besedy boli obohatené o logické hry (sudoku, hlavolamy, nájdí rozdiely, a pod.). Besedy sa tešili záujmu zo strany žiakov.

Svetový deň zdravia

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia bolo uskutočnených 6 prednášok pre 154 žiakov základných a študentov stredných škôl na témy Zdravá výživa, Zdravý životný štýl a poruchy príjmu potravy. Prednášky o zdravej výžive boli určené pre žiakov 1. ročníka ZŠ počas ktorých si osvojili zásady zdravej výživy a pracovali s pracovným listom. Prednášky o poruchách príjmu potravy boli doplnené premietaním dokumentu „Sami“.

Svetový deň čistých rúk

Pri príležitosti Svetového dňa čistých rúk sme pripravili článok a zaslali ho na uverejnenie do regionálnych printových týždenníkov MY Kysucké noviny, Kysuce, na internetové portály Mojekysuce, Zdravie a štýl, na internetové stránky miest Čadca, Turzovka, Kysucké Nové Mesto a Krásno nad Kysucou. Článok sme zverejnili aj na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Čadci. Rovnako boli na tému hygiena rúk realizované 3 prednášky pre 79 poslucháčov (2 prednášky pre 64 študentov a 1 prednáška pre 15 seniorov), prednášky boli zamerané na najčastejšie chyby, ktorých sa dopúšťame pri hygiene rúk, poslucháči si osvojili zásady, techniku a cieľ správneho umývania a dezinfekcie rúk, s praktickou ukážkou. Poslucháči mali možnosť si správnosť hygieny rúk overiť pod UV lampou.

Svetový deň pohybom ku zdraviu

Pri príležitosti Svetového dňa pohybom ku zdraviu boli realizované edukačné aktivity formou prednášok/besied, konkrétne 12 prednášok pre 273 žiakov základných a študentov stredných škôl a 1 prednáška pre 50 seniorov. Prednášky boli zamerané na zdravý životný štýl s dôrazom na význam pohybovej aktivity. Žiaci a študenti mali zároveň možnosť využiť diagnostiku pomeru telesného tuku a svalovej hmoty pomocou prístroja Omron KaradaScan. Rovnako sme pripravili článok k uvedenej téme a zaslali ho na uverejnenie do regionálnych printových týždenníkov MY Kysucké noviny, Kysuce, na internetové portály Mojekysuce, Zdravie a štýl, na internetové stránky miest Čadca, Turzovka, Kysucké Nové Mesto a Krásno nad Kysucou. Článok sme zverejnili aj na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Čadci.

Svetový deň bez tabaku

Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku boli realizované edukačné aktivity formou prednášok, na tému Fajčenie ako rizikový faktor bolo zrealizovaných 13 besied celkovo pre 304 žiakov základných a študentov stredných škôl. Besedy boli zamerané na informácie o rizikách, ktoré prináša aktívne ale i pasívne fajčenie, boli doplnené premietaním filmu „Kým stúpa dym“ a poslucháči mali možnosť počas besied využiť meranie CO vo vydychovanom vzduchu pomocou prístroja MicroSmokerlyzér a taktiež mali k dispozícii dotazník – „Test fajčiara – Fagerstromov test nikotínovej závislosti“. Dotazník nebol vyhodnocovaný, slúžil študentom na vlastnú informáciu o ich nikotínovej závislosti. Pri príležitosti tohto Svetového dňa boli zároveň realizované Dni otvorených dverí na RÚVZ Čadca v dňoch 30.5. a 31.5.2022, kde mali záujemcovia možnosť zistiť stupeň závislosti prostredníctvom dotazníkových metód, s využitím merania CO vo vydychovanom vzduchu, bolo im poskytnuté individuálne poradenstvo zamerané na odvykanie od fajčenia a rovnako informácia o možnostiach návštevy Poradne na odvykanie od fajčenia. Počas DOD navštívilo RÚVZ Čadca 34 respondentov. Rovnako bol vytvorený článok zameraný na riziká užívania tabaku (ktorého súčasťou bola aj informácia o realizácii aktivity „Deň otvorených dverí“ na RÚVZ Čadca), ktorý bol zaslaný na uverejnenie do regionálnych elektronických a printových médií (MY Kysucké noviny, Kysuce, na internetové portály Mojekysuce, Zdravie a štýl, na webové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Turzovka, Krásno nad Kysucou), rovnako bol uverejnený na webovej stránke úradu, pri vstupe do budovy a pri vstupe do ambulancie Poradne zdravia.

Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi

Pri príležitosti Medzinárodného dňa proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi boli vykonané edukačné aktivity formou prednášok, zamerané na riziká užívania nelegálnych i legálnych drog. Celkovo bolo vykonaných 18 prednášok pre 338 žiakov základných a študentov stredných škôl. Taktiež sme sa zapojili do celoslovenskej výtvarnej aktivity s názvom „Takto trávim svoj voľný čas“. Aktivita bola určená pre deti vo veku 10-15 rokov a úlohou detí bolo, nakresliť ako trávia svoj voľný čas. Cieľom výtvarnej aktivity bolo zvýšenie povedomia o téme návykových látok, pôsobenie na vytváranie aktívneho protidrogového postoja a zmysluplného trávenia voľného času. Informáciu o prebiehajúcej aktivite sme zaslali všetkým základným školám v okresoch Čadca a Kysucké Nové Mesto. Svoje kresby nám zaslalo 12 žiakov a 3 najzaujímavejšie kresby boli zverejnené na webovej stránke RÚVZ Čadca.

Medzinárodný deň povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme

Pri príležitosti Medzinárodného dňa povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme bolo realizovaných 6 prednášok pre 156 študentov stredných škôl na uvedenú problematiku, súčasťou ktorých bolo aj premietanie filmu „Vplyv pitia alkoholu na vývin plodu“. Rovnako sme k danej problematike pripravili článok a zaslali ho na uverejnenie do regionálnych printových týždenníkov MY Kysucké noviny, Kysuce, na internetové portály Mojekysuce, Zdravie a štýl, na webové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Turzovka, Krásno nad Kysucou a na webovú stránku RÚVZ so sídlom v Čadci.

Európsky deň ústneho zdravia

Pri príležitosti európskeho dňa ústneho zdravia boli zrealizované 3 besedy pre 57 detí predškolského veku z MŠ, počas ktorých mali deti možnosť nacvičiť si správnu techniku umývania zúbkov a boli im premietané rozprávky z edície „Prečo zvieratká bolia zúbky?“. Taktiež sme pripravili článok a zaslali ho na uverejnenie do regionálnych printových týždenníkov MY Kysucké noviny, Kysuce, na internetové portály Mojekysuce, Zdravie a štýl, na webové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Turzovka, Krásno nad Kysucou a na webovú stránku RÚVZ so sídlom v Čadci.

Svetový deň Alzheimerovej choroby

Pri príležitosti Svetového dňa Alzheimerovej choroby boli zrealizované 2 prednášky pre 53 poslucháčov (1 prednáška pre 25 seniorov a 1 prednáška pre 28 študentov SŠ). Prednášky boli zamerané na Alzheimerovu chorobu, jej príznaky a prevenciu tohto ochorenia. Počas prednášok boli distribuované poslucháčom edukačné materiály, týkajúce sa danej problematiky. Taktiež bol spracovaný článok a zaslaný na uverejnenie do regionálnych printových týždenníkov MY Kysucké noviny, Kysucký večerník, Kysuce, na internetové portály Mojekysuce, Zdravie a štýl, na webové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Turzovka, Krásno nad Kysucou a na webovú stránku RÚVZ so sídlom v Čadci.

Svetový deň srdca

Pri príležitosti Svetového dňa srdca boli zrealizované 2 prednášky na tému Kardiovaskulárne ochorenia pre 145 seniorov, zamerané na prevenciu týchto ochorení. Počas prednášok bol seniorom meraný krvný tlak, poskytnuté individuálne poradenstvo zamerané na zdravý životný štýl, propagovaná Poradňa zdravia a distribuované propagačné materiály, ktorými Poradňa zdravia disponuje. Pri príležitosti tohto dňa bol spracovaný článok a zaslaný na uverejnenie do regionálnych printových týždenníkov MY Kysucké noviny, Kysuce, na internetové portály Mojekysuce a Zdravie a štýl, na webové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Turzovka, Krásno nad Kysucou a na webovú stránku RÚVZ so sídlom v Čadci.

Medzinárodný deň starších

Pri príležitosti Medzinárodného dňa seniorov sme realizovali edukačné aktivity formou prednášok pre poslucháčov vo vekovej kategórii 60+, zamerané na rôzne témy: Zdravý životný štýl, Prevencia rakoviny hrubého čreva a konečníka, Alzheimerova choroba a Kardiovaskulárne ochorenia. Konkrétne bolo realizovaných 6 prednášok pre 390 seniorov. Počas uvedených prednášok boli poslucháčom distribuované edukačné materiály, týkajúce sa danej problematiky a propagovaná Poradňa zdravia. V ambulancii Poradne zdravia vykonávajú pracovníčky edukačno-preventívne vyšetrenia, kde sa zameriavajú okrem iného aj na aktívne starnutie, prevenciu chronických neinfekčných ochorení a celkové zlepšenie zdravotného stavu klientov. Pri príležitosti tohto dňa bol spracovaný článok a zaslaný na uverejnenie do regionálnych printových týždenníkov MY Kysucké noviny, Kysuce, na internetové portály Mojekysuce a Zdravie a štýl, na webové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Turzovka, Krásno nad Kysucou a na webovú stránku RÚVZ so sídlom v Čadci.

Svetový deň duševného zdravia

Pri príležitosti Svetového dňa duševného zdravia bol spracovaný článok a zaslaný na uverejnenie do regionálnych printových týždenníkov MY Kysucké noviny, Kysuce, na internetové portály Mojekysuce, Zdravie a štýl, na webové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Turzovka, Krásno nad Kysucou a na webovú stránku RUVZ so sídlom v Čadci.

Svetový deň potravy

Pri príležitosti Svetového dňa potravy bolo realizovaných 17 prednášok celkovo pre 436 poslucháčov, konkrétne 15 prednášok pre 266 žiakov základných a študentov stredných škôl a 2 prednášky pre 170 seniorov. Prednášky boli zamerané na zdravú výživu, zdravú životosprávu či najčastejšie poruchy príjmu potravy. Súčasťou prednášok o poruchách príjmu potravy bolo aj premietanie dokumentu „Sami“.

Svetový deň umývania rúk

Pri príležitosti Svetového dňa umývania rúk sme realizovali 5 prednášok pre 71 žiakov základných škôl zameraných na hygienu rúk, žiakom boli podané informácie o najčastejších chybách, ktorých sa dopúšťame pri hygiene rúk, žiaci si osvojili zásady, techniku a cieľ správneho umývania a dezinfekcie rúk, s praktickou ukážkou a na záver mali možnosť si správnosť hygieny rúk overiť pod UV lampou.

Svetový deň diabetu

Pri príležitosti Svetového dňa diabetu boli realizované edukačné aktivity formou prednášok, konkrétne 3 prednášky pre 80 poslucháčov (2 prednášky pre 50 študentov strednej školy a 1 prednáška pre 30 seniorov). V rámci prednášok boli poslucháčom podané informácie o diabete, jeho príznakoch, prevencii, taktiež mali poslucháči počas prednášok možnosť vykonať si test rizika vzniku diabetu 2. typu a boli oboznámení o službách, ktoré ponúka Poradňa zdravia. Rovnako bol pri tejto príležitosti vytvorený článok, ktorého súčasťou bola aj informácia o službách Poradne zdravia, zriadenej na RÚVZ Čadca. Článok bol zaslaný na uverejnenie do regionálnych elektronických a printových médií (týždenníky MY Kysucké noviny, Kysuce, internetové portály Mojekysuce, Zdravie a štýl, webová stránka RÚVZ so sídlom v Čadci, webové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Turzovka a Krásno nad Kysucou). Poradenské centrum ochrany a podpory zdravia, na základe zverejnenej informácie navštívilo 15 klientov. Na tému prevencie diabetu boli vytvorené informačné panely pri vstupe do budovy RÚVZ Čadca a pri vstupe do ambulancie Poradne zdravia.

Európsky týždeň boja proti drogám

Pri príležitosti Európskeho týždňa boja proti drogám boli vykonané edukačné aktivity formou prednášok pre žiakov základných a študentov stredných škôl, zamerané na riziká užívania drog, s dôrazom na alkohol. Celkovo bolo vykonaných 15 prednášok pre 314 žiakov základných a študentov stredných škôl. Prednášky boli doplnené premietaním dokumentu „Až do dna...“ a v rámci prednášok mali žiaci a študenti k dispozícii „opilecké okuliare“ (ktoré navodzujú stav opitosti a poukazujú na riziko pitia alkoholu na seba i okolie). Taktiež bol k danej problematike vytvorený článok a následne zaslaný na uverejnenie do regionálnych printových týždenníkov MY Kysucké noviny, Kysuce, na internetové portály Mojekysuce,

Zdravie a štýl, na webové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Turzovka, Krásno nad Kysucou a na webovú stránku RÚVZ so sídlom v Čadci. Pracovníčky OPZaVkJ sa zúčastnili na preventívnej aktivite MP Čadca – Živé knižnice s mladými liečenými narkomanmi, zameranej na žiakov základných a študentov stredných škôl, s posolstvom „Ty toto nemusíš zažiť“.

Prevenia počas horúčav, Letná dovolenková sezóna 2022, Sezóna kliešťov

Počas leta sme spracovali články Prevenia počas horúčav, Letná dovolenková sezóna 2022 a Sezóna kliešťov, ktoré boli zaslané na uverejnenie do regionálnych printových týždenníkov MY Kysucké noviny, Kysuce, na internetové portály Mojekysuce a Zdravie a štýl, na webové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Turzovka, Krásno nad Kysucou a webovú stránku RÚVZ so sídlom v Čadci.